

2019.

Egészséges életmódra nevelés a környezetvédelmével és a néphagyományőrzésével PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: Encs Csoda - Vár Óvoda

Nevelőtestülete

Intézmény neve: Encs Csoda - Vár Óvoda

és Bölcsőde

OM:202422

Tartalom

1. Az óvoda adatai.....	6
2. Óvodánkról dióhéjban.....	7
3. Gyermekkép - Óvodakép	8
3.1 Gyerekkép	8
3.2 Óvodakép	8
3.3 Jövőkép	10
3.4 Vezetői szándéknyilatkozat	10
4. Óvodai nevelésünk általános feladatai	11
4.1 Egészséges életmód alakítása	11
4.2 Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	14
4.3. Az anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	17
5. Pedagógiai programunk nívumai	20
5.1 Egészséges életmódra nevelés és testi nevelés	20
5.2. Környezetvédelem	22
5.3. Néphagyományőrzés.....	24
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	26
6.1. Személyi feltételek.....	26
6.2. Tárgyi feltételek	27
6.3. Az óvodai élet megszervezése	27
6.3.1. Napirend.....	27
6.3.2. Hetirend.....	28
6.3.3. Nevelőmunka dokumentációi	28
6.4. Az óvoda kapcsolatai	28
6.4.1. Az óvoda vezetésének és közösségének belső kapcsolatai.....	28
6. 4.2. Óvoda és család kapcsolata.....	28
6.5. Az óvoda vezetésének és közösségének külső kapcsolatai.....	31
6.5.2. Óvodánk és Bölcsőde kapcsolata.....	31
6.5.2. Óvoda és iskola kapcsolata	32
6.5.3. Óvoda és Közművelődési Intézmény kapcsolatai.....	33
6.5.4. Kapcsolat az Encsi Többcélú Kistérségi Társulással:.....	33
6.5.5. Járási és Megyei Pedagógiai Szakszolgálat	33
6.5.6. Orvos-védőnő.....	34
6.5.7. Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat.....	34

6.6. Cigány Nemzetiségi Önkormányzat	34
7. Az óvodai élet tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai	34
7.1. Játék	37
7.2. Verselés, mesélés	40
7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc.....	43
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	46
7.5.1. Mozgás.....	48
7.6.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	50
7.7. Munka jellegű tevékenységek.....	53
7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás – cselekvéses tanulás.....	54
8. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	56
8.1. Az óvodába lépés feltételei	56
Az iskolába lépés feltételei	57
9. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés elvei, feladatai.....	58
10. Gyermekvédelem az óvodában:	62
11. Az ellenőrzés és értékelés rendszere.....	64
12. Érdekegyeztetés, érdekérvényesítés, az érdekvédelem fórumai	65
13. Legitimációs záradék	67
Mellékletek jegyzéke	68
A programhoz ajánlott ünnepek, világnapok	70
Felhasznált irodalom.....	71

Gyermekek jogai gyermekemmel

Az Óvodában NEKEM jogom van:

Az önfelelt játékra.

Ahhoz, hogy tiszteljenek és elfogadjanak olyannak, amilyen vagyok.

Hogy az óvodában nyugodt, derűs légkörben jól érezzem magam, szeressenek, ne bántsanak se szóval, se tettekkel, ezért mindig biztonságban érezzem magam.

Hogy dicsérjenek, ösztönözzenek, elismerjék jó cselekedeteimet és megvigasztaljanak, ha szomorú vagyok.

Hogy mindig meghallgassanak és kérdéseimre, kíváncsiságomra mindig választ kapjak.

Hogy okosodjak, fejlődjek, nevelődjek és megismerjem, birtokba vegyem a világot.

A mozgásra, levegőzésre.

Hogy megfelelő idő álljon rendelkezésemre az étkezésre, pihenésre, tisztálkodásra.

Hogy mindennap gazdag, szép élményekkel távozzak az óvodából.

A program logoja:**Mottója:**

**„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud addig tartani,
Még tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
Ha nem csak hallani,
De érteni akar,
Hogy közel legyen a szívdobogásunk.”**

/Birtalan Ferenc/

1. Az óvoda adatai:

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Encsi Csoda - Vár Óvoda és Bölcsőde

OM: 202422

Az óvoda pontos címe, telefonszáma:

3860 Encs, Gagarin út 1. Tel/fax: 46/385-758 46/385-581

e-mail: oviencs@gmail.com

Az óvoda fenntartója, címe telefonszáma: **Encs Város Önkormányzata**

3860 Encs, Petőfi út 75 Tel. 46/385-511

Az óvodához tartozó tagintézmények neve, címe telefonszáma

➤ **Csoda - Vár Óvoda 1. számú tagóvodája**

3868 Encs (Abaújdevecser) Fő út 7. 46/385-135

➤ **Csoda - Vár Óvoda 2. számú tagóvodája**

3867 Encs (Fügöd) Fő út 89. 46/ 306-506

Óvodai csoportok száma:

12 csoport

Az óvoda vezetője a program benyújtója:

Vajkóné Zsiros Emese

2. Óvodánkról dióhéjban

“Az én házam az én váram”

Óvodánk Encs Város közigazgatási területén valamint a hozzá kapcsolt két településrészrel Encs város önkormányzat fenntartásában működik 12 gyermekcsoporttal.

Az óvodai mozgalom Encsen 1938-ban indult, mint magánóvoda, s egy tanítónő karolta fel a kisdedeket. 1949-ben némi szünet után újra indult, akkor már állami keretek és finanszírozás mellett az óvodai nevelés. Mára 12 csoport, 3 óvodában kapott helyet. Encs város szerkezetének megfelelően a településrészekben, mint Abaújdevecserben egy csoportos, Fügödön, 3 csoportos óvoda üzemel, melyek az 1980 –as évek közepétől folyamatosan indultak, 2006 januárjában a Fügödi Óvoda új építésű épületben kezdhetette meg munkáját. 1986-tól 2 csoportot indítottak Abaújdevecserben, ami 1999-től 1 csoportos óvodaként funkcionál. Encsen két óvodánk volt, egy 6 csoportos mely az „anyaóvoda” hiszen legrégebben ez üzemel a Gagarin utcán, és az intézmény vezetése irányítása is innen történik. A Kossuth úton 2 csoportos óvoda és 1 csoporttal bölcsőde működött 2005-ig. Jelenleg egy 8 csoportos óvoda üzemel, a bölcsődei korosztály gondozását külön szervezeti egységben valósítjuk meg az épületen belül, egy bölcsődei csoport működtetésével.

Programunk, mely „az óvodai nevelés országos alapprogramja” alapján készült, apró építőkockákból épült, mely nem csak pedagógiai programunk szerkezetét ábrázolja, de az óvoda egész struktúráját jellemzi, s az intézmény névválasztásának is alapjául szolgált.

Pedagógiai programunk biztosítja a gyermekek egészséges életmódra nevelését, egészséges életvitelének kialakítását, kiemelten a hátrányos helyzetű, etnikai, és a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését. Az érzelmi, erkölcsi, értékközpontú nevelést, a szocializáció biztosítását, valamint az anyanyelvi nevelést, értelmi fejlesztést a tevékenységben megvalósuló tanulással kívánjuk elősegíteni. Nevelési rész célkitűzéseink lehetővé teszik, hogy a gyermekek megismerkedjenek az egészséges életmód szokásaival, életvitel kialakításával, a néphagyomány őrzésével, és a környezet fokozott védelmével.

Ezáltal az óvodai életet kívánjuk színesebbé tenni, gyermekeink iskolai alkalmasságát megalapozni, segítséget nyújtani az óvoda és iskolai közötti átmenet zökkenőmentessé tételében.

Zöld Óvoda címmel rendelkezik a székhely és 1.-2. számú Tagóvodánk.

Székhely intézményünk 2017-ben az Oktatási Hivatal Bázis Intézménye megtisztelő címet is elnyerte a tudás megosztás és hálózati tanulás segítése kiemelt céljaink közzé tartozik.

Programunk rögzített "Jó gyakorlat", melyet szívesen ajánlunk minden érdeklődőnek.

3. Gyermekkép - Óvodakép

3.1 Gyerekkép

A (2,5) **3-6** (7) éves életszakasz kiemelkedő jelentőségű a személyiség fejlődés folyamatában. Ennek az életkornak a fejlesztését a kisgyermekkor nyitottsága, érdeklődése, kíváncsisága segíti elő.

Gyermekeinket - mint fejlődő személyiséget - különleges védelem illeti meg. Óvodánkban a gyermek érdeke mindenekfelett álló. Az érzelmi biztonság otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör elengedhetetlen.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki személyiség - egyedi, mással nem helyettesíthető - kibontakoztatására törekszünk, melynek kapcsán figyelembe vesszük a gyermekek sajátos életkoronkénti és egyénenkénti változó testi és lelki szükségleteit. Pedagógiai munkánk során arra törekszünk, hogy gyermek központú, befogadó óvodaként működjünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

Nevelőtestületünk hitvallása, hogy feladatunk a teljes és igaz gyermekkor biztosítása a különbözőség elfogadása és elfogadtatása, nem adunk helyet az előítéletek kibontakozásának sem társadalmi, sem nemi, sem egyéb értelemben. Sok időt fordítunk adottságaik, képességeik, kompetenciáik nyugodt fejlődésére, a közös élményekre épülő közös tevékenységek segítségével, hogy önálló, magabiztos, kiegyensúlyozott óvodásként lépjenek be az iskolába.

3.2. Óvodakép

Nevelőtestületünk meggyőződése, hogy az esélyteremtés legalapvetőbb színtere az óvoda, amely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Nevelési célkitűzéseinket, mint a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítése, a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése, a mással nem helyettesíthető szabad játék biztosításával annak segítségével kívánjuk elérni.

A szomatikus és pszichikus fejlődés, fejlesztés során célunk, hogy olyan gyermekek hagyják el az óvodát, akik esélyt kaptak arra, hogy a különböző háttérből érkezve egyéni fejlettségüket, fejlődésüket figyelembe véve ismereteikben, képességeikben, készségeikben, szocializációs szintjükben, alkalmasak legyenek az iskolai környezethez való alkalmazkodásra.

Ennek érdekében az általános iskolákkal is szoros együttműködést építünk ki az óvodából – iskolába való átmenet nehézségeinek leküzdése érdekében.

A gyermeki nyitottságra építve olyan környezet kialakításán fáradozunk, amely biztosítja a tehetséges, vagy halmozottan hátrányos helyzetű, hátrányos helyzetű roma, a migráns, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekeknek is a harmonikus személyiségfejlődést támogatja eredményeiket, erőnyeiket, értékelni tudja sikeres próbálkozásait, elfogadja őket.

Óvodai nevelésünk elősegíti a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatását, az individuális nevelés alapelveit figyelembe véve. Intézményünk az integrált neveléssel, valamint multikulturális alapon az integráció biztosításával a nemzeti etnikai, valamint migráns nevelés beépítésével biztosítja, hogy a gyermekek megőrizzék, ápolják, erősítsék, átörökössék önazonosságukat.

Nevelőtestületünk az óvodai nevelés mindennapjaiban arra törekszik, hogy az óvodai tevékenységrendszereken keresztül a tárgyi környezet biztosításával segítse a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását. Intézményünk törekszik az inkluzív, integrált, integrációs és intervenciós nevelés-oktatás tárgyi és személyi feltételeinek megteremtésére és működtetésére a gyermekek fejlesztése érdekében.

Intézményünk nevelőtestülete elkötelezett céljainkat megvalósításában. Folyamatosan képezzük, tovább képezzük magunkat, hogy megfeleljünk a program által kiemelt feladatok végrehajtásának.

A munkatársak mindannyian fontosnak tartják, hogy a gyermeki személyiség formálása egy igaz, bensőséges kapcsolatra épüljön a gyermek és a világ között, melyet a természeti és társadalmi környezet védelmére neveléssel, a néphagyományok megőrzésével, és az egészséges életmódra szoktatással érünk el.

Nevelés felfogásunkat befolyásolja a néphagyományok ápolása, a természet szeretete és az egészség megővése, valamint az a hitünk, hogy az óvodás korú gyermek személyiségjegyeinek fejlesztését az érzelmein át történő nevelés segíti a leghatékonyabban. Nyitottak vagyunk az újszerű pedagógiai eljárásokra, mely a hatékonyabb nevelést segítik, így programunkba beépítettük a „kompetencia alapú óvodai program csomag elemeit, a Freinet szellemiséghez tartozó projekt módszert, egyéb Freinet elemekkel együtt, a NyugiOvi konfliktus kezelő programot, a „Kedves-ház” pedagógiára épülő nemzetiségi nevelést és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelését segítő módszert és integrációs óvodai programot.

Nevelőtestületünk azon fáradozik, hogy a gyermekek számára legkedvezőbb pedagógiai megoldásokat válasszon fejlődésük, fejlesztésük érdekében.

3.3. Jövőkép

Óvodánk olyan intézményként kíván működni, ahol 3-4 évre minden gyermek esélyt kap személyiségének kibontakoztatására.

A 3-6-7 éves korosztály szenzitív időszakait kihasználva fejlesztjük képességeiket, készségeiket, hogy megalapozzuk sikeres iskolai teljesítményüket.

Ezért nevelőtestületünk magas szintű együttműködésre törekszik partnereivel, problémamegoldó készséggel folyamatosan figyel jogos igényeikre, annak érdekében, hogy – közös erőfeszítéssel – megvalósuljanak pedagógia programunk koncepciói.

3.4. Vezetői szándéknyilatkozat

Meggyőződésem, hogy óvodánk – erőforrásainkra, eddigi hagyományainkra támaszkodva – képes jövőképünk elérésére. Ennek érdekében vállalkozunk saját munkánk folyamatos elemzésére, mely önellenőrzésen, önértékelésen és vezetői fejlesztő értékelésen alapul.

Képesek vagyunk az elemzésre épülően feltárni fejlesztendő területeinket, s azt probléma érzékenyen képesek vagyunk folyamatosan fejleszteni. (PDCA-SDCA ciklus alapján)

Partnereinkkel szakmai párbeszédet folytatunk annak érdekében, hogy intézményünk elismertsége, tevékenységünk presztízse növekedjen.

Nem kiváló egyedi teljesítményekre törekszünk, hanem célvezérelt együttműködésre, amely feltételezi – a vitákat követően – az esetleges önkorlátozást is.

4. Óvodai nevelésünk általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Cél:

- Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitelének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladatai:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával
- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve
- speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet.
- Biztosítja a feltételeket a gyermekek gondozásához, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítéséhez.
- Elősegíti a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését.
- Megalapozza a gyermekek egészségének védelmét, edzettségét az egészséges életmód szokásait.

- Az egyéni adottságok figyelembevételével, fejleszti a testi képességeiket.
- Szükség esetén kezdeményezi a prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátását.
- Példaadással segíti elő a helyes viselkedést a természetben, a környezetben, kialakítjuk igényüket a környezet tisztán tartásához.
- Óvodai környezetet úgy alakítja ki, hogy biztosítja a feltételeket a gyermekek harmonikus testi, érzelmi, értelmi fejlődéséhez.
- A gyermekekhez méretezett bútorok, felszerelési tárgyak segítik a gondozás megvalósítását.
- A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tételével a gyermekek jó közérzetét biztosítja, formálja ízlésüket.
- Környezet tudatos, környezetre figyelő magatartásra neveli óvodásait, kialakítja igényüket a környezet tisztaságára, a tisztaság megóvására, védelmére.
- A napirend tartalmas megszervezésével biztosítja az egészséges életmód szokásainak kialakulásához szükséges időt, helyet.
- A csoportszobák több funkciót töltenek be, ezért alkalmassá teszi a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra-pihenésre.
- Különös gondot fordít a gondozás területén, arra, hogy az életkornak, egyéni fejlettségnek megfelelően legyenek képesek, önállóan kielégíteni szükségleteiket.
- Fokozott figyelmet fordít a hátrányos helyzetű gyermekek szokásainak kialakítására. A testápolással kialakítja a gyermekek tisztaságigényét, mely a betegség megelőzését szolgálja.
- Biztosítja a feltételeket a bőr ápolásához, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztántartásához, a WC higiénikus használatához, hogy a gyermekek fokozatosan önállósulva végezhesék ezeket a teendőket.
- A testápolás intim jellegét tiszteletben tartva nyújt segítséget, figyelembe véve a gyermekek eltérő kívánságait, szokásait (családi gondozás szokásai).
- A gyermekek napi háromszori étkezéssel, tápanyagszükségletük háromnegyed részét az óvodában kapják. Lehetőségekhez mérten figyelemmel kíséri a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. (csak melegítő konyhával rendelkezünk)
- Figyelembe veszi, és tiszteletben tartja a gyermekek egyéni étkezési szokásait. (étvágytalanság, válogatás)
- Ösztönzi, de nem kényszeríti a gyermekeket az étel elfogadására.
- Biztosítja a feltételeket, hogy a nap bármely szakában ihassanak.
- Az egyéni fejlettség figyelembe vételével és elegendő idő biztosításával segíti elő az öltözködési szokások kialakulását.

- A gyermekek alvás szükségletének egy részét az óvoda elégíti ki. Megteremti a pihenés (aktív és passzív) feltételeit, megszünteti a zavaró külső és belső ingereket, biztosítja az alvás előtti és alatti szellőztetést.
- A családok eltérő életvitele, életmódja a gyermekek mozgásterének leszűkülése, szükségessé teszi a tervszerű mozgásfejlesztést. Lehetőséget biztosít, és szükség szerint ösztönzi a gyermekeket a szabad mozgásra, ezáltal harmonikusan fejlődnek testi képességeik és kielégül mozgásigényük.
- Óvodáink udvarain minden csoportnak jól elkülönített játszó része van. Betonos, füve, homokos, árnyékos, napos terület mind-mind megtalálható.
- A mozgásfejlesztő eszközök különböző típusú mozgáshoz adnak lehetőséget. Az edzés folyamatában a gyermek ellenálló képessége fokozódik, szervezete alkalmazkodik az évszakok változásaihoz.
- A jó levegő, a napfény, a víz a gyermekek edzését segíti, ezért biztosítja, hogy minden évszakban minél több időt töltsenek a szabadban, játékkal, sétával, kirándulásokkal. Az időjárás negatív hatásainak kiküszöbölése érdekében gondosan választja meg a levegőn való tartózkodás időpontját és időtartamát.

Dajka feladatai:

- A gyermekek egészséges fejlődése, a higiénés szükségletek kielégítése során a gyermekek fejlettségéhez igazodó segítségnyújtással támogatja, segíti az önállósodás folyamatát.
- A gondozási tevékenységekben segítségnyújtását az óvodapedagógus iránymutatása alapján, az egyéni fejlődési ütemek figyelembe vételével végzi.
- A különös gondoskodást, gondozást igénylő gyermekek illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében kiemelt figyelmet szentel a gyermekek egyéni higiénés szükségleteinek kielégítésére, azok aktív segítésére, az alapvető önállóság kialakításán fáradozik.

Fejlődés várható eredménye:

- Képesek lesznek szükségleteiket testápolás, étkezés, öltözködés területén önállóan kielégíteni.
- Igényesek környezetük tisztán tartására, megóvására.
- Szívesen mozognak, mozgásuk harmonikus összerendezett.
- Képesek alkalmazkodni az időjárás változásaihoz, a különböző külső hőmérsékletre mind öltözködésben, mind edzettségben.

4.2 Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

*"A gyermekkor évei azok az esztendők,
amikor a szív a legérzékenyebb, a legformálhatóbb.
Amit oda elültettek, azt aligha lehet valaha is onnan kipusztítani."
/Görög költő/*

Cél:

- Gyermkeink jellemző sajátossága, a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az érzelmek szerepét felismerve célunk, hogy gyermekeinket az óvodánkban érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.
- Fontos, hogy a gyermekek jól érezzék magukat, hogy az első naptól kezdve kedvező érzelmi hatások ériék őket.
- Elengedhetetlen, hogy a gyermek-gyermek, a gyermek-felnőtt kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze. Az óvoda valamennyi dolgozója és a gyermekek közötti kapcsolat a pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A gyermek akkor fejlődik, fejleszthető, ha szeretve érzi magát, mert elfogadjuk olyannak, amilyen.
- Célunk, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi ráhatások ériék a gyermekeket, amelyben fejlődik én tudatuk, kialakul szociális érzékenyséjük, pozitív énképük lehetőséget teremtenek én érvényesítő törekvéseiknek.
- Célunk, hogy segítsük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret engedjünk önkifejező törekvéseinek.
- A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása, fejlesztése.
- Építünk a gyermek nyitottságára, és segítjük a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családdhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából kiemelt feladatunk, hogy az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottja modellértékű szerepet töltsön be, kommunikációja, bánásmódja és viselkedése követhető mintául szolgáljon.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különös gondot fordítunk az óvoda és az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel történő együttműködésre.

- A sajátos nevelési igényű, nemzeti kisebbséghez tartozó, migráns valamint hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek elfogadása és elfogadtatása, valamint annak megértése, hogy az emberek különböznek egymástól mindez hozzájárul érzelmi gazdagodásukhoz.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek nyitottságára építve, nevelje arra óvodásait, hogy tudjanak rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, hogy tiszteljék és becsüljék azt amely a szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet alapja.
- Biztosítja a közös élményekre épülő közös tevékenység gyakorlását, mely szocializációjuk szempontjából különösen fontos.
- A közösen végzett tevékenységek során fejleszti a gyermekek erkölcsi tulajdonságait, - ezen belül az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, az udvariasság, a mások tisztelete, - formálja akarati életüket – ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat, megalapozza szokás és normarendszerüket.
- Kiemelt figyelmet fordít a pozitív tulajdonságok megerősítésére. A magatartás, viselkedés alakításánál a csoport neveltségi szintjét meghatározza. A pedagógus, az óvodában dolgozó valamennyi alkalmazott modell szerepe, ezért fontos, hogy arra a felnőtt-felnőtt, gyerek-gyerek, gyerek-felnőtt kapcsolattartás során pozitív mintákat adjon, s azok a gyermekek viselkedésében is megerősítést nyerjenek. A pozitív tulajdonságok kiemelésével, jutalmazásával formálja személyiségük pozitív alakulását.
- A csoportdinamika és kohézió szempontjából fontos, hogy keresse azon tényezők okát, mely egy-egy gyermeket a perifériára taszít. Az okok feltárása után igyekezzon megszüntetni azokat.
- Gyermekcsoportját jellemezze a nyugodt légkör, az egymást segítő együttes tevékenység, az összetartozás, a baráti kapcsolatok szövevényes hálózata.
- Feladata, hogy megismertesse óvodásait szűkebb és tágabb környezetükkel, amely segíti a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kialakulását.
- Ismerje fel a megfelelő szakember szükségletet, a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, vagy kiemelkedő képességű gyermekek esetében.
- A befogadás időszakában, teremtsen meg a feltételeket ahhoz, hogy a gyermekek az új környezetben minél rövidebb idő alatt szerezzenek olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésük alakulását.

- Fontosnak tartja a kölcsönös megegyezést a fokozatos befogadás kezdési időpontjában és menetében, a szülő kérésének figyelembe vételével. A szülővel való együttlét biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyan akkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, szokásait.
- A csoporton belül minden gyermeket bátorít azért, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon.
- A pozitív tulajdonságok hangsúlyozásával erősíti a befogadás és a baráti kapcsolatok kialakulását.
- Kialakítja a gyermekben azon tulajdonságokat, melyek erősítik önfegyelmüket, megtanítják őket egyéni céljaik alárendelésére a közösségi céloknak, ennek segítségével kialakul a figyelmesség, tapintatos viselkedés és a türelem egymás iránt.
- Nevelje a gyermekeket a társak külső-belső tulajdonságainak elfogadására, másokkal való törődésre, mert a fejlődésben lévő gyermekek különösen képesek arra, hogy feltétel nélkül, egyenrangú társként fogadják el játékaikban, kapcsolataikban a sérült gyermekeket is.
- A lassabban fejlődő gyermek megjelenése erősíti az óvoda szocializációs törekvéseit. Az ügyetlenebb, támogatásra, méltánylásra szoruló társ befogadása, jobb kontaktuskészséget, a páros kapcsolatok kiépítését, és erősítését is segíti. Érzelmileg is gazdagodnak azzal, hogy megtanulnak adni, segíteni, esetleg ellenszenvükön úrrá lenni.
- Figyelje és keresse okát az érdektelen gyermekek viselkedésének.
- A társadalmi és természeti környezetből szerzett élményeik feldolgozása során segítse őket, a pozitív és negatív tapasztalatok újraélésében és annak feldolgozásában.
- Csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktus megelőzés módszereit, szabályalakítást, értékelési szempontok tudatosítását, pozitív példák megerősítését, következetességet.
- Csoportjában felmerülő konfliktusokat felismeri, értelmezi és hatékonyan kezeli.

Dajka feladata:

- Az érzelmi, erkölcsi közösségi nevelés területén a dajka segítse az óvodapedagógus nevelési célkitűzéseit és feladatait, ismerje meg azokat és annak szellemében végezze gyermekek közötti tevékenységét, munkáját.
- Kommunikációja, magatartása, viselkedése, a gyermekekkel történő bánásmódja legyen modell értékű, az egységes nevelési szellem megvalósulását segítse csoporton illetve óvodán belül.

A fejlődés várható eredménye:

- Képesek a változó környezethez alkalmazkodni.
- Kialakult énképpel rendelkeznek, jól tájékozódnak ismert környezetben.

- Van kudarctűrő képességük, képesek feldolgozni a sikert és a kudarcot, figyelembe véve az eltérő egyéni, egyedi vérmérsékletet, személyiség jegyeket.
- Konfliktus helyzetben képesek kompromisszumra, a konfliktus megoldására, feloldására.
- Elfogadják, társaikat tisztelik, becsülik egymást, baráti kapcsolatok alakuljanak.
- Ragaszkodnak szülőföldjükhöz, kötődnek hozzá tisztelik értékeit és védik is azt.
- Felnőttekkel szemben nyíltak, őszinték, tisztelik őket.
- Képesek a különbözőséget elfogadni, segítsenek rászoruló társaiknak, tapintatosak, toleránsak velük.

4.3. Az anyanyelvi az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó célunk és feladatunk.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása során – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – arra törekszünk, hogy az óvodánk egész nevelőtevékenységében jelen legyen.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére kiemelt figyelmet fordítunk.
- Az óvoda a változatos tevékenységek, a játék, a játékos tanulás megszervezése során a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára épít, figyelembe véve életkori sajátosságait.
- Tudjuk, hogy a beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll, és egységet alkot, ezért célunk a gyermekek meghallgatása, beszédkedvének fenntartása, célunk, hogy érvényesüljenek a gyermekek kérdései, és kérdéseire kielégítő választ kapjanak.
- Fejlesztő, ismeretközvetítő tevékenységünkbe beépítjük a "Kompetencia alapú óvodai programcsomag" elemét, módszereit, fejlesztési szemléletét.
- Célunk az alap készségek és kulcskompetenciák fejlesztése, mert ez teszi gyermekeinket képessé az egész életen át tartó tanulásra.
- Célunk, hogy minden olyan lehetőséget biztosítsunk a tapasztalatszerzésre, a közvetlen és tágabb környezet tárgyainak, jelenségeinek mennyiségi, formai, téri viszonyainak megismertetésére, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvónő feladata, hogy változatos, komplex tevékenységeket biztosítson a gyermekek számára, melyek során spontán szerzett tapasztalataikra építve ismereteiket rendszerezheti, bővítheti, ezáltal fejleszti értelmi képességeiket (úgy mint érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakoroltatással, ennek segítségével kreatív induvidumokat nevel.
- Az értelmi nevelés területén további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség – fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Az értelmi fejlődés elősegítése érdekében a spontán és tervszerűen szerzett tapasztalatok megszerzéséhez a projekt módszer olyan tanulási tapasztalatszerzési lehetőséget biztosít, amely minden egyes gyermek számára elérhető – életkor, fejlettségi szint közötti különbségeket értjük – a mindennapi életből adódó probléma helyzetek megoldására törekednek, a döntés élményének átélése jó-rossz, siker - kudarc, elmélyedés egy - egy témakörben, problémahelyzetben, olyan tevékenységeket végezessen, kapcsolódhasson be ami számára a legvonzóbb – „Minden gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát”.
- Figyelembe vesszük és építünk az óvodás gyermek, tanulási sajátosságaira:
 - cselekvő aktivitás,
 - valós élet problémáinak valós megoldására, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, saját környezetéből szerzett problémákra, „az akkor és ott” tanulás lehetőségére.
- A pedagógiai projekt mindig komplex, felnőtt-gyermek partneri együttműködésére épül, és egyben a differenciálás eszköze is.
- Nevelőtevékenységében kiemelt jelentőségű az anyanyelv fejlesztése, és a kommunikáció, különböző formáinak kialakítása.
- A beszédfejlődés komplex folyamat, mely a nevelés egészében jelen van, a megjelenő beszéd minőséget a gyermeki adottságokon túl az óvónői minta és szabályközvetítés - valamint az intézmény valamennyi dolgozójának kommunikációja - határozza meg.
- A megerősítés (a javítás elkerülésével) a létrejövő kapcsolat indítja el a nyelvi kifejező képességük további fejlődését.
- A gyermeki gondolkodás szemléletes, cselekvő tevékenységbe ágyazott, ezért feltétele a szókincs gyarapításának az állandó cselekvés fenntartása.

- Ezért a mindennapi nevelést úgy kell megszerveznie, a projekt tervezés előnyeit kihasználva, hogy minél változatosabb cselekvés formákat biztosít, minél szélesebb körű élményeket nyújt, saját tapasztalataik, kísérletezéseiken át juttatja el óvodásait az ismeretek megszerzéséhez, feldolgozásához, rendszerezéséhez, mely segíti ítéletalkotásuk fejlődését, az elvont fogalmak használatát.
- A fejletlen beszédképességű gyermekeknek anyanyelvi játékokkal ad teret a helyesebb, tisztább, a választékosabb nyelvi kifejezőkészség kibontakoztatásához. A beszédhibás gyermekek logopédus általi fejlesztését támogatja, segíti.
- A beszéd, az emberek közötti kommunikáció, az intelligencia fejlesztésében is fontos szerepet tölt be, növeli a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását, és hozzásegíti őket az iskolai tanulás megkezdésében.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

Dajka feladata:

- Az értelmi nevelés és az anyanyelvi nevelés célkitűzéseinek ismeretében, kommunikációjával segíti, támogatja a korrekt, hiteles információk felhasználásával történő interakciót.
- Beszéd stílusa mintaadó a csoport gyermekei számára, segíti támogatja az óvodapedagógus azon tevékenységeit mely az értelmi képességek fejlesztésére irányul.

Fejlődés várható eredménye:

- Kialakul a megfigyelés, szemlélődés, kutatás különféle módozata, érzékelésük pontos, észlelésük önálló akarati cselekvéssé válik.
- Kialakulóban van szándékos emlékezetük, rövid – hosszú távú emlékezetük életkoruknak – egyéni fejlődési ütemük figyelembevételével - megfelelő.
- Gondolkodásuk szemléletes, képszerű, kialakulóban van nyelvi gondolkodásuk, azokon a területeken, melyről megfelelő tapasztalatokkal bírnak.
- Képesek egyszerű – logikailag helyes-ítéletek alkotására.
- Képesek különböző beszédhelyzetekben az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedően, jól érthetően megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel kommunikálni.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket, beszédüket, személyiségüknek megfelelő természetes gesztusokkal kísérik.
- Egyéni fejlettségükhöz mértén a beszédhangokat tisztán és érthetően ejtik.

5. Pedagógiai programunk névumai

5.1 Egészséges életmódra nevelés és testi nevelés

Cél:

Célunk a gyermekekkel és a gyermekeken keresztül az egészséges életvitel kialakításának megalapozása, szemléletformálás.

- Az egészség a testi, lelki szociális jóllét megteremtésére törekszünk a nevelési feladataink meghatározásakor, és a tevékenységek megszervezése során.
- Célunk a mozgás megszerettetése, a tudatos táplálkozás megalapozása, a mentális egészség bizalmi viszonyon alapuló fejlesztése.
- A gyermekek egészséges életvitelének kialakításához a családok megnyerése, tájékoztatása, információ áramlás megszervezése, egészség nevelő feladatokba történő bekapcsolódás, rendezvények szervezése a célok elérése érdekében.

Óvodapedagógus feladatai:

- Feladata, hogy megismertesse óvodásait azokkal az ízekkel, amelyek az egészséges táplálkozást szolgálják. Legalább havi rendszerességgel zöldség, ill. gyümölcsnapot tartson a szülők segítő támogatásának igénybevételével.
- Bevonja a szülőket - előadások, fórumok megtartásával - az egészséges táplálkozás, valamint a reform konyha népszerűsítésébe, közös főzések és kóstolók megrendezésével.
- Feladata a gyermekek név és születésnapjának megünneplésekor a szülők közreműködésével, meggyőzésével, hogy egészséges étkekkel - gyümölcs, zöldség - kínálják társaikat, előnybe részesítve a természetes folyadékokat, házi készítésű szörpöket.
- Szervezzen túranapokat, fokozatosan növelve a túra hosszát, nehézségi fokát, melyeken minden egészséges életmódra nevelő csoport aktívan és közösen vesz részt. Ezáltal is biztosítva a közvetlen élményszerzés lehetőségét.
- A szülőkkel közreműködve segítségükkel a tárgyi feltételeket biztosítva, minden nagycsoportos gyermeket megtanít kerékpározni, rollerezni, görkorcsolyázni.
- Óvodában fellelhető valamennyi sporteszközt beépíti a szervezett mozgástevékenységekbe, fejlesztve ezzel is gyermekei mozgáskultúráját.
- Az egészséges életmódra nevelő csoportokkal közösen szervez két havonta ügyességi, sport vetélkedőt.
- Rendezvényeken a programok megszervezésénél a sportos mozgásokat részesíti előnybe.

- Különböző tevékenységi formákat, az időjárás függvényében minél többször a szabadban tart, ahol az időjárásnak megfelelő öltözködéssel óvja egészségüket. Évszaktól függően minimum 1 órát a szabad levegőn tartózkodik csoportjával, mely megalapozza edzettségüket.
- A nyári napfürdözést és fürdözést megszervezi, lehetőségekhez mérten uszodalátogatást szervez, vezet.
- Biztosítja a gyermekek számára, hogy új meg új mozgásformát próbálhassanak ki és szabadon gyakorolhassák a már elsajátított nagy és kismozgásokat. Így megtanulnak a környezet sokféleségében tájékozódni, és megfelelő mozgással alkalmazkodni ahhoz.
- Megszervezi a szülők és gyermekek aktív részvételét az évente megrendezendő családi sportnapon. Ezzel is népszerűsítve intézményi szinten a mozgást, a szabadidő hasznos eltöltését.
- Érje el, hogy a célzott, aktív mozgás beépüljön a gyermekek életébe, napirendjébe, tudatába. Biztosítja, hogy természetes környezetben és helyzetekben próbálják ki, a fáramászást, futást, focizást, ugrókötelezést, vízhez szoktatást, homokozást, labdázást, fogócskázást stb..
- Tartásjavító gyakorlatokat, prevenciós jelleggel beépíti a szervezett és szabad mozgás tevékenységek szervezése során, akiket szükséges szakemberhez irányít.
- Különös gondot fordít a mindennapos testnevelés megszervezésére, lehetőség szerint szabad levegőn történő megtartására.
- Tevékenység formák megszervezésekor a lelki egészség érdekében változatos tevékenységek összehangolását részesíti előnybe, pl.: ábrázolás-zenére, mozgás-szövegre, relaxációs gyakorlatok, szabad beszélgetés csoportos és intim formában, szabad játék során belső feszültség kiélésének segítése, projekció támogatása.
- Félévente a szülőkkel közös mozgás programokat szervez, mint pl: túranap, sportvetélkedő, szánkózás, bicikli túra stb.
- Részt vesz az egészség megőrzését célzó városi rendezvényeken, akciókon.
- Bevezeti csoportjába: "Dohányzás megelőző programot, Egészséges fogakért programot", "A szem- a lélek tükre programot"
- Egészség nevelő szakemberek bevonásával negyedévente a szülők számára ismeretterjesztő előadásokat és beszélgető köröket szervez.
- A csoportszoba arculatának kialakítása a kiemelt nevelési területet jeleníti meg. Megünnepli az egészségügyi világnapokat.
- Kialakítja a csoport udvarrészén a fűszernövény kertet, melyet a gyermekekkel közösen gondoz, annak fejlesztésébe bevonja a szülőket is.
- A csoportjában működő nóvum tevékenységének kialakításában aktívan tevékenykedik, innovatív ötleteivel gazdagítja azokat, új módszereket és eszközöket alkalmaz. Tervezéseit, fejlesztési tevékenységi terveket, projektjeit ennek megfelelően végzi.

- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.

Fejlődés várható eredménye:

- Szívesen elfogadja a zöldségeket és gyümölcsöket természetes megjelenésükben, bátran ismerkedik új ízekkel és világokkal, melyek az egészséges táplálkozást szolgálják.
- Állóképessége fejlett, képes hosszabb túrákat kitartóan teljesíteni
- Kerékpározik, rollerezik, görkorcsolyázik
- Jártas 4-5 sporteszközök használatában, képes megnevezni azokat
- Igényli a napi mozgást, változatos mozgásformák végrehajtására képes.
- Helyes testtartással rendelkezik, mozgása összerendezett, harmonikus.
- Ismeri az egészséges életvitel tartalmi elemeit, igénye kialakulóban van.
- Testileg, lelkileg edzett.

5.2. Környezetvédelem

***"A természet hatalmas, az ember parányi
Ezért aztán az ember léte attól függ,
milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel."***

/dr. Szent-Györgyi Albert/

Cél:

- Célunk olyan szokások, szokásrendszerek megalapozása, olyan képességek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel megalapozásához.
- Célunk megismertetni a lakókörnyezetük természeti értékeit, növényeit, állatvilágát, természeti képződményeit, épített értékeit.
- Olyan viselkedés kultúra kialakítása a célunk, mely a természettel való harmonikus együttélés szabályaira épül. Célunk, hogy a természet védelmét közvetlenül gyakorolják, közösen megélik így beépül életszemléletükbe ezáltal képessé válnak betartani az együttélés szabályait és életkorukhoz mértén betartatni azt. Környezettudatos szemlélet, magatartás, viselkedés kialakítását célozzuk meg.

Óvodapedagógus feladata:

- Minden nevelési évben kijelöli a csoport túra útvonalát, melyet minden évszakban meglátogatnak, megfigyeléseik színterének választja, ahol természetes környezetükben figyelhetik meg az állatok és növények életét valamint a természet körforgását.

- A megfigyelések alkalmával észlelt rongálást, természet károsítás a gyermekek bevonásával jelzi a megfelelő szervezetek felé (Polgármesteri Hivatal - Műszaki Iroda, Encsi Városvédő és Szépítő Egyesület)
- Séták során a természet által elhullajtott kincseket a gyermekekkel összegyűjti, kiállítja - környezetbúvár termet vagy sarkot alakít ki - az ábrázoló tevékenységek során hasznosítja azokat. A természetes anyagok illetve újra hasznosított anyagok felhasználását helyezi előtérbe a tevékenységek megszervezése során, játék eszközök barkácsolásánál.
- Megszervezi a kísérletezés, hosszú távú megfigyelés helyszíneit, színtereit, szempontjait, figyelembe véve a csoport életkori sajátosságait.
- Megismerteti a gyermekekkel a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát, lehetőség szerint az udvaron kihelyezett tároló edények segítségével.
- A csoport udvarán kialakítja a növénygondozás tárgyi feltételeit, azt a gyermekekkel közösen gondozza. A növények telepítésénél a gyógynövényeket részesíti előnybe, valamint virágos kert szakaszt hoz létre, melyen elhelyezésre kerül a pillangó valamint madáritató is, ez szerves részét képezi a tanösvénynek.
- Csoportszoba arculatának kialakítása tükrözi a választott kiemelt területet.
- A környezetvédő csoportokkal összefogva együttműködik a madár barát óvoda cím elnyerésében, és annak érdekében mindent megtesz saját csoportja tevékenységeinek szervezése során.
- A szülők bevonásával olyan szakembereket hív a csoportba, akik a természet védelmével összefüggő feladatokra-tevékenységekre hívják fel a figyelmet az életkornak megfelelő szinten és tartalommal, mint pl: erdész, tájvédelmi szakember, hulladékgazdálkodási mérnök, mezőgazdasági szakember, megújuló energiaforrások megismerése, megismertetése.
- Fokozatosan figyeli, és arra neveli a gyermekeket, hogy a természet kincseivel takarékosan bánjanak, mint például víz felhasználás, energiaforrásokkal való takarékoság, hulladék termelés visszafogása,
- Megteremt a feltételeket a komposztálásra és annak hasznosítására, melyet a gyerekekkel közösen végez.
- Csoportjával lehetőség szerint "örökbe fogad" egy park részletet, fát, növényt amit folyamatosan megfigyel, gondoz.
- A szülőket bevonja a környezet alakítási és szépítési munkafolyamatokba, munka délutánokat szervez.
- Közös sétákat szervez negyedévente a szülőkkel, gyerekekkel a helyi természeti értékek felkutatása és megismerése céljából.
- Megünnepli a környezetvédelmi világnapokat, különösen a "Víz Világnapját", a "Föld világnapját", a "Madarak és fák napját" a "Takarítási Világnapot" és a "Állatok Világnapján" melyből évente legalább kettőt a szülőkkel közösen ünnepel.

- A csoportjában működő nóvum tevékenységének kialakításában aktívan tevékenykedik, innovatív ötleteivel gazdagítja azokat, új módszereket és eszközöket alkalmaz. Tervezéseit, fejlesztési tevékenységi terveket, projektjeit ennek megfelelően végzi.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.

Fejlődés várható eredménye:

- Környezetében lévő növényeket, állatokat óvja, védi, tiszteletben tartja a természet értékeit.
- Felismer 4-5 helyi növény fajtát, 2-3 gyógynövényt, annak hatását és felhasználási lehetőségeit.
- Felismer, megnevez 4-5 a helyi madárvilághoz tartozó fajt és más állatfajokat.
- Növény és állatgondozás területén jártasságot szerez.
- Ismeretekkel rendelkezik a szelektív hulladékgyűjtésről, azt gyakorolja is, a komposztálás folyamatát és hasznát ismeri.
- Önállóan végez kísérleteket, megfigyeléseket és tapasztalatait képes megfogalmazni.
- Odafigyel az energiaforrások takarékos felhasználására.

5.3. Néphagyományörzés

*"Az a nép, amely a hagyományait nem adja tovább
a következő generációnak a gyökereit veszíti el."
/Baranyai Sándorné/*

Cél:

- Feladatunk, hogy óvodásainkban tudatosan és fokozatosan alakítsuk ki a népi nemzeti értékeinkhez, valamint a szülőföldünkhöz az itt élő emberekhez való pozitív érzelmi viszonyt.
- Célunk a kisgyermek érdeklődését, kíváncsiságát felkelteni, és megfelelő mértékben kielégíteni, a népi kultúra iránt.
- Célunk a néphagyományok révén megőrizni azt a rengeteg tudást, tapasztalatot, amelyet elődeink felhalmoztak. A gyermekek gazdagabb érzélemvilágának kialakítása, szókincsük gazdagítása, ismereteik bővítése, a hagyományok ápolása és a népművészetek által.

Óvodapedagógus feladatai:

- Mindennapokba beépíti mindazon értékeket, amelyek a folklórból megőrzésre érdemesek, a csoport értelmi képességeinek megfelelnek.
- Megteremti azokat a feltételeket, amelyek az óvodába lépés első pillanatától a néphagyomány-ápolást segíti. Mert a kisgyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, és ez által hiteles, követendő példákat kapjon.
- A gyermekeknek lehetőséget biztosít már óvodába lépéskor, hogy a régmúlt használati tárgyaiból válasszák ki jeleiket és ezzel a népi hagyományok őrzésében az első lépéseket megteszi.
- Kiállítások, múzeumok látogatásával, szervezésével lehetőséget biztosít a magyar népi kultúra hatékonyabb megismeréséhez.
- Felidézi képek, mesék, történetek, dalok, mondókák segítségével hogyan ünnepeltek, köszöntötték egymást és mókáztak régen az emberek. A jeles napokkal megismerteti gyermekeit, mely a hozzájuk kapcsolódó népszokások átélésére ad lehetőséget.
- A népi kultúra tárgyait a népköltészet alkotásait a népi ízes beszédet a gyermekek érzelmein át építi be a gyermekek ízlésvilágába.
- Ritmusérzéküket első sorban népi ritmushangszerekkel fejleszti, harmonikus mozgásuk alakítása érdekében egyszerű tánclépésekkel ismerteti meg a gyerekeket.
- A gyermekek zenei, irodalmi és vizuális nevelését is e gyökerekből táplálja, amelynek anyagát a népművészet értékes és szép alkotásaiból válogatja össze.
- Mozgásigényük kielégítése érdekében népi gyermekjátékokat, versenyjátékokat, korhű eszközökkel tanít. Mindezeket beépíti a gyermekek mindennapi életébe, s kihasználja a közösségteremtő emberformáló hatását.
- Játsszóház keretében és sportdélutánon népszerűsíti ezeket a játékokat és a szülők körében a szülőknek szervezett táncház keretében lehetőséget biztosít ezen ismeretek átadására (mint például: a népköltészet s ezen belül: népmese, mondóka, közmondások, szólások, találós kérdések, rigmusok, népi gyermekjáték dalok; díszítőművészet: néptánc, népzene, népi gyermekjáték szerek).
- Megismerteti óvodásait elődeink néhány jellegzetes használati tárgyával, játékával, amelyek nagy része természetes anyagból készült.
- Lehetőséget biztosít, hogy a gyermekek saját kezűleg készítsenek népi játékokat, széles körben megismerteti őket a népi kismesterségekkel, megteremti ennek feltételeit és ezáltal érzékelteti a természetes anyagok puhaságát, melegségét, nyugalmat. (gyapjú, fa, gyékény, agyag, csuhé, csutka)
- A bábozás megszerettetését segíti elő a rendszeres bábszínház látogatással – szülői támogatás segítségével - és bábozással.

- A munka keretein belül lehetőséget biztosít, hogy megismerkedjenek a paraszti élettel összefüggő munkafolyamatokkal, és az ahhoz kapcsolódó népszokásokkal.
- A csoportjában működő nővum tevékenységének kialakításában aktívan tevékenykedik, innovatív ötleteivel gazdagítja azokat, új módszereket és eszközöket alkalmaz. Tervezéseit, fejlesztési tevékenységi terveket, projektjeit ennek megfelelően végzi.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.

Fejlődés várható eredménye:

- Pozitív irányba fejlődik a gyermekek közösségi érzése, erkölcsé, anyanyelvi ismerete, beszéd és mozgáskultúrája.
- Erősödik a művészeti érzékük, valamint alkotó kedvük, kezűgyességük fejlődik.
- Képesek felidézni 10-15 népi mondókát, rigmust.
- Ismernek 4-5 népszokást és azt képesek eljátszani, felidézni.
- Jártasságot szereztek 4-5 kismesterséghez tartozó kézműves tevékenységben.
- Ismernek 2-3 népi hangszert és képesek megszólaltatni.
- Szívesen báboznak, dramatizálnak.
- Értékelik a népi kultúrát és hagyományokat, lehetőségeikhez mértén ápolják azokat.

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1. Személyi feltételek

Az óvodai nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, ezért kulcs szerepe van az óvodapedagógusnak, állandó jelenléte elengedhetetlen, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára, elfogadó, támogató, segítő attitűdje, modell, mintát jelent a gyermeknek.

A gyermekek nevelésében, fejlesztésében közreműködő valamennyi dolgozónak feladata, hogy összehangolt, egységes, következetes pedagógiai munkája eredményessé tegye az óvodai nevelést. Ennek érdekében a szakmai elvárások és etikai kódex alapján végzik munkatevékenységüket.

Az óvoda humánerőforrásának képzettsége megfelelő alapot teremt ehhez, az óvodapedagógusok, dajkák megfelelő elméleti tudással rendelkeznek, szakmai tapasztalataik alkalmassá teszik őket a Pedagógiai program eredményes végrehajtására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek az intézményen belül is rendelkezésre állnak, amennyiben szükséges további szakembereket is be kell vonni a gyermek(ek) fejlesztésébe.

A nemzetiségi nevelés területén intézményünk a roma/cigány nemzetiségi nevelés magyar nyelven történő célkitűzéseit, feladatait beépíti a többségi óvodai nevelés keretei közé. Biztosítva a lehetőséget saját kultúrájuk, eredetük, hagyományaik megismerésére, annak óvodai keretek között történő ápolására.

A migráns gyermekeknek lehetőséget biztosítunk saját kultúrájuk, anyanyelvük megismertetésére.

6.2. Tárgyi feltételek

Tárgyi feltételeink lehetőséget biztosítanak a program sikeres végrehajtásához. Három épületünk közül kettő óvodának épült és többségében biztosítja a kötelező helyiségeket, így a gyermekek teljes körű ellátása biztosított.

Felszerelési tárgyaink megfelelő mennyiségben állnak rendelkezésre a gyermekek ellátásához.

A csoportszobában biztosítottak a gyermekek játékához, foglalkoztatásához szükséges játék eszközök, szemléltető eszközök és anyagok. (2. sz. melléklet)

Óvodáink udvarai megfelelő teret adnak a szabad mozgáshoz, a beépített játszószerkek fejlesztésre, fokozott bővítésre szorulnak.

Biztosított a megfelelő munkakörnyezet az óvodai munkatársak számára, a szülők fogadására alkalmas helyiségekkel rendelkezünk.

Tárgyi környezetünk biztosítja a gyermekek biztonságos ellátását, melyet fokozottan figyelemmel kísérünk és fenntartásán fáradozunk, minden dolgozó feladata ennek állandó ellenőrzése, a szükséges intézkedések kezdeményezése, végrehajtása.

6.3. Az óvodai élet megszervezése

6.3.1. Napirend

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a helyesen kialakított napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. Kialakítása során a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésének, szervezésének egyensúlyát, szakmai előírásait be kell tartani.
- A napirend állandóságot és rugalmasságot is feltételez, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
- A jó napirendet folyamatos és rugalmas. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógusnak úgy kell kialakítania a napirendet, hogy a gondozás folyamatában is megvalósítsa, nevelési feladatait, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

6.3.2. Hetirend

Óvodapedagógus feladata:

- A hetirend kialakítása során programunk a projekt módszerrel történő tanítási - tanulási irányításának köszönhetően komplex foglalkozások megszervezésével valósul meg.
- A komplexitás számunkra azt jelenti, hogy minden nap biztosítja az óvodapedagógus az óvodai élet valamennyi tevékenység formáját, az ismeretnyújtást több oldalról, a tapasztalások széles tárházát biztosítva tervezi, szervezi.
- Elmélyíti, rendszerezi az ismereteket, időt hagy a gyakorlásra, hogy gyermekeink a megszerzett tudást képesek legyenek alkalmazni tevékenységeik során.

6.3.3. Nevelőmunka dokumentációi

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumok szolgálják: Felvételi és mulasztási napló, Csoportnapló (1.sz melléklet Tervezési napló, 2.sz melléklet a Gyermekek fejlődési naplója)
- Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

6.4. Az óvoda kapcsolatai

6.4.1. Az óvoda vezetésének és közösségének belső kapcsolatai

6. 4.2. Óvoda és család kapcsolata

A kapcsolattartás alapelvei

"Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való szoros együttműködés"

A fent idézett sorok nem csak az alapprogram egyik fontos eleme, de nevelőtestületünk nevelési felfogása is erre épül.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodába érkezés előtt fontosnak tartja, hogy nemcsak a leendő óvodásgyermekkel, de szüleivel is bizalomra, őszinte megértésre, értő figyelemre épülő kapcsolatot alakítson ki.
- Az óvodával történő ismerkedés során arra törekszik, hogy a szülőkkel megismertesse azt a környezetet (tárgyi, személyi) mely gyermekét intézményünkben körül veszi.
- Fontosnak tartja a szülők kíváncsiságát, érdeklődését kielégíteni, hogy a beszoktatás időszakában nyugodt körülményeket biztosítson, így elősegítse, hogy az elválás, az idegen környezetben való "hagyás" a szülőben ne ébresszen negatív érzelmeket.
- Érezze, hogy gyermekét jó helyen, szeretetteljes légkörben, biztos kezek között tudhatja.
- Tapasztalatunk, hogy az a gyermek, akinek módja van több alkalommal betekintést nyernie az óvodai csoport életében - még a fogadás előtt - sokkal könnyebben, probléma mentesebben szokja meg az "új" környezetét.
- Napi kapcsolattartásuk óvónő-szülő kapcsolatában az egymást időben, őszintén, informáló-információ oda-vissza áramlásra építve - problémákat tapintatosan feltáró, közös megoldás keresés kialakításán fáradozik.
- Fontosnak tartja, hogy a felmerülő nehézségeket, problémákat ott és azok bevonásával kell, orvosolja, akik abban a leghatékonyabban intézkedhetnek.
- A csoporton belüli nevelési problémák, szituációk tisztázására, a probléma megoldására, kezdeményezhető egyeztetést a vezető bevonásával, de a szülő és óvónő együttes jelenlétében bonyolítja le.
- A gyermek felvételét követően családi környezetében ismerkedik meg vele és szüleivel, családjával. Erről feljegyzés is készíthető.
- Lehetőséget biztosít, hogy a fogadó csoport ismeretében látogatást tehessenek, leendő óvodásai s ez által betekintést nyerjenek a szülők is az itt folyó nevelőmunkába.
- Fontos feladata, hogy a szülőket folyamatosan informálja gyermekük fejlődéséről, szükség esetén segítségét kérjen nevelési helyzetek megoldásához, a fejlődés ütemének elősegítésére, építsen meglátásaikra, tapasztalataikra. Félévente kötelező jelleggel fogadóórán tájékoztatja szülőket a fejlődés üteméről, a konzultáción megbeszélve a közös feladatokat.
- A hátrányos helyzetű, roma nemzetiséghez tartozó szülőket, ha szükséges tapintatosan a gyermek érdekét szolgáló nevelési módszerekről tájékoztatja, tanácsokat ad a gyermek nevelésére, otthoni fejlesztésére és gondozására vonatkozóan.
- Szükség esetén segítséget nyújt, tájékoztatja a gyermekeket érintő hivatalos ügyek intézéséről, a családsegítő szolgálaton keresztül segíti a kapcsolatfelvételt, kapcsolattartást.

- Különös gondot fordít a veszélyeztetett, valamint védő-óvóintézkedés alatt álló gyermekek, szüleivel való kapcsolattartásra.
- Segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését, ha szükséges külső fejlesztő pedagógus bevonását kezdeményezi, ezzel elősegíti, hogy a családból ne kelljen időnek előtte kiszakítani őket, anya-gyermek kapcsolata megerősödjön, ne sérüljön.

A kapcsolattartás módjai, formái

- Családlátogatás

Óvodába érkezés előtt, illetve folyamatosan ismerkedve a gyermek családi környezetével a család nevelési felfogásával, elveivel, anamnézis felvétele, családlátogatás szempontjaim alapján feljegyzés készítése.

- Szülői értekezletek

Leendő óvodások szüleinek az óvoda bemutatása.

Csoportonként év elején, év közben, év végén a nevelési eseményekről való tájékoztatás, előadások, újszerű nevelési törekvések ismertetése, szervezési feladatok.

- Szülői munkaközösségi értekezletek

Óvodát érintő változásokról, közös rendezvények előtt.

- Nyílt napok, hetek, családi nap.

Év közben több alkalommal lehetőséget adva a napi munkába való betekintésre.

- Nyitott óvoda

Lehetőséget biztosítunk a szülők igényei, előzetes egyeztetés alapján, hogy folyamatosan vagy alkalmasszerűen az általa választott időpontban tekinthesse meg gyermekét tevékenység közben.

- Munkadélutánok

A csoport játékait gyarapító, ünnepi előkészületeket segítő munkákba való kölcsönös segítségnyújtás.

- Játsszóház

Ajánlott kapcsolattartási forma a közös munkára, játékokra építve.

- Társadalmi munka

Udvari csoportszobai felszerelések karbantartása, át- és beszerelése, tereprendezés közös faültetés, játékok felújítása, új játékok készítése

- Ünnepek, rendezvények

A szülők bevonásával, a szülőknek tervezett rendezvények, ünnepek szervezése, mely a családi kapcsolatot erősíti.

(Évzáró, Anyák napja, Gyermeknap, Sportnapok, Vetélkedők stb.)

6.5. Az óvoda vezetésének és közösségének külső kapcsolatai

6.5.1. Nemzetközi kapcsolatok, kialakítása, ápolása

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Encs Város testvérvárosi kapcsolataira építve szakmai kapcsolat kialakítására törekszünk Szlovákiai – Szepsi városában működő intézménnyel, valamint a Romániai Gelence település óvodájával.

6.5.2. Óvodánk és Bölcsőde kapcsolata

Az együttműködés alapelvei

Óvodánknak sajátos kapcsolata van a Bölcsődével, mert egy igazgatás alatt működik az óvodával.

Olyan saját csoportunknak tekintjük, mint óvodai csoportjainkat.

Egy csoporttal, 12 férőhellyel működik 2 gondozónő és 1 bölcsődei dajka látja el a bölcsődéseinket.

Kapcsolatunk folyamatos mindennapi.

Bölcsődénkbe járó gyermekek folyamatosan ismerkednek az óvodai élettel, nevelési felfogásuk, módszereik azonosak az óvodáéval, természetesen az életkori specifikumok figyelembevételével.

A bölcsődéből óvodába történő átmenet így folyamatos és problémamentes.

Az együttműködés tartalma

Értekezleteinken részt vesznek, közösen alakítjuk ki nevelési elvárásainkat, módszereinket. Folyamatosan tájékozódunk, tájékoztatjuk egymást az átmenet problémáiról.

A gyermekek óvodai csoportban történő elhelyezésénél figyelembe vesszük, hogy lehetőleg a bölcsődei kapcsolatok megmaradhassanak.

Az összeszokott gyermekeket igyekszünk egy csoportban elhelyezni.

Kapcsolattartás formái

- Nevelési értekezleteken való közös részvétel, közös problémák egyeztetése, megbeszélése, megoldások keresése.
- Gyermekek áthelyezése évközben, ha azt a csoportlétszám indokolja.
- Folyamatosan biztosítjuk a lehetőséget az óvodai életbe való betekintéshez, a gyermekek együttjátzásához.
- Segítjük a bölcsődéből óvodába lépő gyermekek beilleszkedését felvételi elbírálásnál elsőbbséget élveznek, a szülők kéréseit is figyelembe véve.

6.5.2. Óvoda és iskola kapcsolata

Együttműködés alapelvei

Mindkét Általános Iskolával szoros munkakapcsolat kialakítására törekszünk, célunk, hogy megkönnyítsük az iskolába lépést, az óvoda-iskola közötti átmenetet minél probléma mentesebbé tegyük.

Az óvodáskor végére olyan személyiségjegyeket, képességeket, készségeket, ismereteket alakítunk ki, melyek segítik az iskolakezdést. Szükségesnek tartjuk, hogy a kimenet megegyezzen az iskolai bemenettel, figyelembe véve és legmesszebbmenőig betartva hogy az óvoda-óvoda és nem "kisiskola".

Az együttműködés tartalma

Az alapelvek betartása, elérése is megköveteli, hogy folyamatosan tájékozódjunk és tájékoztassuk az iskolát saját nevelésünk, módszereink változásairól, ismerjük az iskolai módszereket legyünk tájékozottak azok alapcélkitűzéseiben.

Fontosnak tartjuk, hogy az iskolák is megismerkedjenek az óvodában folyó napi nevelő munkával, a nevelési elveinkkel, módszereinkkel.

Folyamatosan illetve alkalomszerűen tájékoztassák egymást a nevelők a gyermekek fejlettségi szintjéről, fejlődési üteméről.

Az együttműködés módja és formái

- Az 1. osztályok összetételének kialakításához segítséget nyújtunk, ismertetve egy-egy gyermek képességeit, fejlettségi szintjét, családi, szociális, egészségügyi hátterét, előéletét, baráti kapcsolatait.
- Tanévnyitóra elkísérjük óvodásainkat és ott veszik át tőlünk a tanító nénik. Ünnepeyes keretek között találkoznak iskolatársaikkal. Részesei, szereplői a tanévnyitó ünnepségeknek.
- Az iskolák hagyományainak megfelelően teszik emlékezetessé számukra ezt a napot. (pl.: fogadalomtétel, nyakkendő átadása, koszorúzás, kis ajándékot kapnak, külön köszöntik őket)
- Látogatás az 1. osztályba, volt óvó nénik meglátogatják volt óvodásaikat, bemutató órán vesznek részt, majd konzultálnak a tanító nénikkel a gyermekek fejlődéséről, iskolai előmeneteléről.
- Nevelési értekezleteinken folyamatosan részt vesznek, mi is meghívást kapunk értekezleteikre, amelyeken megismerhetjük eredményeiket, problémáikat, nevelési-oktatási célkitűzéseiket.
- Egymás rendezvényein, ünnepségein műsort adunk, kölcsönösen részt veszünk.
- Leendő 1. osztályos tanítók látogatást tesznek óvodai csoportjainkban, ismerkedve leendő elsőseikkel, az óvodában folyó munkával.
- Látogatás az iskolába nagycsoportosainkkal. Ismerkedés az új környezettel a lehetséges tanító nénivel.
- Leendő 1. osztályos gyermekek szüleinek tartott iskolai szülői értekezlet szervezésében való segítségnyújtás.

- Beiratkozás segítése, szülők tájékoztatása. /A szabad iskola választás befolyásolása nélkül, inkább a beiratkozással kapcsolatos teendőkre hívjuk fel a figyelmet/

6.5.3. Óvoda és Közművelődési Intézmény kapcsolatai

- Évek óta jól működő kapcsolatot alakítottunk ki a Közművelődési Intézményekkel, - kultúrház, mozi, könyvtár, galéria - melyek szolgáltatásait igénybe vesszük rendszeresen és alkalomszerűen.
- Rendezvényeik szervezésénél kikérjük véleményünket, az óvodáskorosztálynak szóló rendezvények előtt és után is igényt tartanak véleményünkre, észrevételeinkre.
- Egyeztetett időpontban az óvodások és óvó nénik munkáinak kiállítására rendelkezésre bocsátják a galériát. A könyvtárlátogatások elősegítik a könyvszeretetének, tiszteletének kialakítását, az olvasóvá nevelés alapjainak megteremtését szolgálják.

A kapcsolattartás módja, formái

- Bábszínház, mese, mozi, zenés műsorok szervezése óvodások részére, részt veszünk a nekünk szánt rendezvényeken, a szülők anyagi támogatásával.
- Könyvtárlátogatás
- Galériai kiállítások megtekintése, kiállítás rendezése az óvodások és óvónők munkáiból.

6.5.4. Kapcsolat az Encsi Többcélú Kistérségi Társulással:

Intézményünk szoros kapcsolatban áll az ETKT munkatársaival. Részt veszünk a területi munkaközösségek, mint óvodavezetői, módszertani működésében. Mindennapi kapcsolatunk a szakmai előrehaladásunkat is elősegíti. Óvodánk is felvállalta, hogy több szakmai munkaközösségnek részt vevője. Tagjai vagyunk az Óvodavezetők munkaközösségének, amely éves munkaterv alapján működik.

6.5.5. Járási és Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

Kedvező helyzetben van intézményünk, mivel Encs városában található a szakszolgálat.

Így lehetőségünk van közvetlen segítséget kérni gyógypedagógustól, pszichológustól, logopédustól. Együttműködési megállapodással erősítettük meg jól kialakult munkakapcsolatunkat, olyan közös rendezvények együttes megszervezésre fókuszálva, mely segíti, támogatja a különleges bánásmódot igénylő gyermekeink ellátását.

A speciális szakemberek nemcsak a vizsgálatok, terápiás, foglalkozások területén nyújtanak segítséget, de óvodapedagógusaink szakmai tanácsért fordulhatnak hozzájuk, segítségükkel fejlesztő programot készíthetnek a lassabban fejlődő gyermekek számára illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációs neveléséhez is segítséget nyújtanak.

Szívesen tesznek eleget az óvodapedagógusok felkéréseinek iskolaérettség, nevelési problémák kezelésre szolgáló ismeretterjesztő előadások, valamint konzultációk megtartására a szülők számára.

6.5.6. Orvos-védőnő

Az önkormányzattal kötött megállapodás alapján működik az óvoda orvosi, védőnői szolgálat.

Féléves illetve havi rendszerességgel végzik a státusz vizsgálatokat, különösen figyelemmel kísérik a második alakváltás időszakában előforduló gerinc deformitásokat, illetve a hanyagtartásos gyermekeket.

5-6-7 éves korban elvégzik a szemészeti szűrést.

Óvodáinkban egyeztetett időpontban vizsgálják a gyermekeket.

Szűréseik a megelőzés, prevenciós feladatok ellátását szolgálják.

Üzemorvosunk a felnőttek, dolgozók munkahelyi alkalmasságát vizsgálja illetve szükség esetén megfelelő intézkedéseket kezdeményez a munkahelyi ártalmak prevenciós feladatainak közös megoldására.

6.5.7. Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat

A két intézmény közötti kapcsolattartási formák többrétűek. Szoros kapcsolattartásra törekszünk mindennapi munkánkban.

Tovább erősítjük a kapcsolatot, azáltal hogy a hozzánk járó hátrányos és veszélyeztetett gyermekekkel kapcsolatosan tájékoztatást adunk, a szülővel való kapcsolattartás esetleges problémáinak megoldásához kérjük segítségüket, közös eszmegbeszéléseket tartunk.

6.6. Cigány Nemzetiségi Önkormányzat

Intézményünk évek óta kapcsolatban áll a Kisebbségi Önkormányzattal, kapcsolatunk sajnos nem elég szoros, pedig az óvoda összetételéből adódóan sokszor lenne szükségünk segítségükre.

A gyermekeink érdekében szeretnénk a kapcsolattartás lehetőségeit mélyíteni, annak formáit szélesíteni.

7. Az óvodai élet tevékenység formái és az óvodapedagógus feladatai

Óvodánkban a következő munkaformákban valósul meg a tevékenység irányítás:

Kötetlen tevékenység irányítás nevelőtestületünk értelmezése alapján a gyermek számára szabadon választott önkéntes tevékenység, melyet az óvodapedagógus kezdeményez és irányít, melybe szabadon bekapcsolódhat és melyből távozhat.

Kötetlen munkaforma alkalmazása az alábbi területen kötelező: Játék, mesélés-verselés, rajzolás, festés, kézi munka, minden más tevékenység területen is ez a preferált munkaforma.

Kötött tevékenység irányítás a csoporttagok számára nemtől és kortól független egy időben zajló tevékenység, amely korcsoporti összetételtől függően min. 15. max 30 perc lehet. Kötött tevékenységi formán belül is az óvodapedagógus köteles korcsoportonkénti differenciálást megvalósítani.

Kötött munkaforma alkalmazása az alábbi területen kötelező: mozgás, dalos játékok, a többi tevékenység terület – kivétel a játék, a mesélés, verselés, rajzolás, festés, kézi munka – megszervezhető ebben a formában, ha annak indokoltságát az óvodapedagógus pedagógiai érvekkel alá tudja támasztani.

Tevékenységi formák	Csak kötött	Csak kötetlen	Szabadon választható munkaformák
mesélés-verselés		X	
rajzolás, festés, mintázás		X	
külsővilág tevékeny megismerése			X
Matematika			x
Nagymozgás	X		
Ének, zene, énekes játék			X
Mindennapos test.	X		
Játék		X	

A képességek, készségek differenciált fejlesztés keretei óvodánkban:

Egyéni differenciálás, egyéni fejlesztés, mikro-csoportos differenciálás, mikro-csoportos fejlesztés.

Differenciálás:

- egyéni fejlesztés, mikro-csoportosfejlesztés,
- egyéni differenciálás, mikro-csoportosdifferenciálás

Egyéni differenciálás: alatt értjük, amikor makro és mikro csoportos formában szervezett tevékenységen belül, a gyermek egyéni fejlettségi szintjéhez szabott feladatokat kap. Ezzel megvalósítjuk az egyéni bánásmódot.

Korcsoport szerinti differenciálás:

Az adott életkor képesség fejlesztésével összefüggő korcsoportonkénti különbségtétel.

Egyéni differenciálás és korcsoportonkénti differenciálás munkaformája lehet kötött és kötetlen.

Egyéni fejlesztés:

A gyermek egyéni fejlődési üteméből eredő képességbeli elmaradás megszüntetésére irányuló tevékenység.

Alapdokumentum az egyéni fejlesztési terv, SNI gyermek esetében a foglalkozásokat a gyermek egyéni fejlesztési lapján kötelező rögzíteni. Fejlesztési terv vagy a szakértői bizottság által kiadott szakvélemény alapján készült fejlesztési tervben meghatározott módon. Munkaformája túlnyomó részt kötött.

Mikro csoportos fejlesztés:

Képességterületek vagy korcsoport szerinti 3-6 fő kötött foglalkoztatásával együtt járó tevékenység, melynek alapja az egyéni fejlesztési tervek, korcsoportok képességtérképe. Dokumentációja az egyéni fejlesztési terv értékelése, ill. nevelési tervekben.

Óvodavezető feladatai:

- Az intézményi működést befolyásoló azonosított, összegyűjtött, értelmezett mérési adatokat, eredményeket felhasználja a stratégiai dokumentumok elkészítésében, az intézmény jelenlegi és jövőbeli helyzetének megítélésében, különösen a tanulás és tanítás szervezésében és irányításában.
- Beszámolót kér a gyermeki teljesítmények folyamatos helyi szinten alkalmazott megfigyelésén vagy mérésén alapuló egyéni teljesítmények összehasonlításáról, változásáról és elvárja, hogy a tapasztalatokat felhasználják a gyermekek fejlesztése érdekében.

Óvodapedagógus feladatai:

- A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazza.
Különböző problémahelyzet biztosításával elősegíti a problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlődését.
- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.
- Differenciált fejlesztést végez.
- Alkalmazza a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.
- A gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.

Tervezés:

- Pedagógiai munkáját az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv, projektterv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezi meg.
- Tematikus terv 2 hetente, reflexióval zárul.
- Nevelési terv készítése 6 havonta
- Projektterv 2 hetes tervezése és megvalósítása
- A mérési eredmények és a képességtérkép alapján tervezi a fejlesztést, melyet a személyiségfejlesztési naplóban rögzít.
- Csoportnapló évenkénti felülvizsgálata
- Fejlesztési tevékenységében a rendelkezésre álló IKT eszközöket indokolt esetben használja.

IKT eszközeink:

- Laptop, fényképezőgép, videokamera, cd lejátszó, projektor, flipchart tábla, diavetítő, fénymásoló

7.1. Játék**Cél:**

- Óvodánk megőrzendő értékét a szabadjáték lehetővé tétele s a mindennapi élet terén tett tapasztalatok nyújtása adja. A játéktevékenység más tevékenységgel nem pótolható, a gyermekeknek joga van a játékra, ez a legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, elemi pszichikus szükséglete.
- Célunk, hogy a játék spontán, a gyermek szabadon választott, minden külső kényszertől mentes, örömforrása, sajátos céltudatos tevékenysége legyen.
- A játék a leghatékonyabb eszköze az óvodai nevelésnek, melyet a gyermek nagyon komolyan vesz, a játék komolyságával ellentétbe hat a játéktudat és velejárója az utánpótlás.
- A játék hatására változik a résztvevők személyisége, új magatartásformák is kibontakoznak. A fejlődő szervezet a játékban kapja meg az első impulzusokat.

***"Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és
eszét, szaporítja tapasztalatait.***

Ő azt hiszi: csak játszik.

De mi már tudjuk, mire megy a játék.

***Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven
eszű és tevékeny ember váljék belőle."***

/Varga Domonkos/

Óvodapedagógus feladata:

- Feladata a belülről indított, vezérelt játéktevékenységek és a gyermekek szabad képzettársításainak elősegítése.
- Minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé, ismeretszerzéssé váljon a játék.
- Biztosítja a gyermek egyéni vágyainak és ötletességének kibontakoztatását.
- A játék folyamatában tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt a feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartással, indirekt reakcióival éri el.
- Biztosítja a megfelelő helyet, időt, eszközöket, nyugodt, derűs, harmonikus csoportlégkört, a játék lehetséges témájaként szolgáló élményeket.
- Gazdagítja a játékfajták tartalmát a gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve.
- A kreatív játékhoz igyekszik minél több eszközt és anyagféleséget biztosítani.
- A játékkal felerősíti a szocializálódás folyamatát.
- Fejleszti a gyermekek beszédképességét, fantáziáját, testi fejlődését, értelmi-, érzelmi, erkölcsi életét, szociális magatartását, szabálytudatát.
- Irányításával arra törekszik, hogy megjelenjen az együttérzés, kibékülés, vigasztalás, kivárás, engesztelés érzése, mellyel gyermekek kommunikációs és kapcsolatteremtő képességét fejleszti.
- A játék a tanulás alapvető formája, ezért feladata a játékos, cselekvésbe ágyazott tanulás megvalósítása.
- Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek megismerő funkciói, értelmi képessége: érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása leginkább a játékon keresztül fejlődik.
- A napirend összeállításánál - a játék fontosságának megfelelően - különös figyelmet fordít arra, hogy a játékidő minél hosszabb és folyamatosabb legyen.
- Biztosítja, hogy szabadon választhassák meg az általuk használt eszközöket a tér felosztását, játékötleiknek megfelelően.
- A játéktémák gazdagságát elősegíti azzal, hogy a lehető legtöbb élményhez juttatja gyermekeit. Megteremti a derűs, nyugodt, harmonikus csoportlégkört, hogy a gyermek az átélt élményeit a játékban újra élhesse és feldolgozhassa.
- Az oldott légkör feltétele, hogy a csoportba csak annyi szabályt vezessen be, ami segíti a szabadjátékot az elképzelések valóra váltását.
- Feladata, hogy nem kívülálló külsőként, hanem a játékélménybe beépülve, belső modellé váljon, ami segíti a mintával való azonosulást. Teszi ezt azért, mert az együtt játszás arra is lehetőséget ad, hogy belülről, az értő figyelem alkalmazásával segítse a gyerekeket, saját elképzeléseik megvalósításában, megértse a gyermekek viselkedését, megtalálja a mélyen rejtőző okokat, mely segíti a feszültségek önmegoldó levezetését.

- A különböző fejlettségű gyermekek együtt játszása során lehetőséget ad arra, hogy igény szerint elkülönülten is játsz hassanak (pl. nagy cs. társasj.)
- Arra törekszik, hogy a gyermekek a játékban tanulják meg önállóan megoldani konfliktusaikat. Ilyen helyzetekben erősödik bennük a feszültségek és kudarcok tűrésének képessége, a megvigasztalódás és a kibékülés a kreatív konfliktusmegoldás interperszonális sémáinak megoldása.
- Ez a fajta játékirányítás empátiát feltételez részéről, olyan gyermek tiszteletet, mely magában hordozza azt a hitet, hogy az óvónő és a gyermek egyaránt ember. Olyan emberek, akik tévedhetnek, hibázhatnak. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek lelkiállapotába, problémájába beleélve magát, szóban megfogalmazza a gyermek érzelmeit, hogy megértve őt, segítse a saját megoldás keresésében, megtalálásában, úgy hogy kimutassa és megfogalmazza saját érzelmeit.
- A természetben meglévő anyagokkal végzett manipulációk, a játékszerek és eszközök tulajdonságainak megismerése, a tárgyakkal végzett mozgások elősegítik a "társas" játékok kialakulását. Ezért minél több eszközt, természetes anyagot biztosít a minél szélesebb körű tapasztalatszerzéshez. Ezek a tevékenységek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióit.
- A funkció játék alapjául szolgál a szimbolikus játék kialakulásának. A szimbolikus játék mindig a gyermek által teremtet világban játszódik le. A szimbolikus játék a gyermekeknek az a tevékenysége, amelyben a maga által (választott) elképzelt "mintha" helyzetben az önként felvett szerepet, szerepeket igyekszik feleleveníteni, az érzelmi szűrőjén át feldolgozott környezeti tapasztalatokra, benyomásokra támaszkodva.
- A szimbolikus játék témáinak alapjául az élménymaradványok szolgálnak, és e tapasztalatok feldolgozásában nem a logikai műveletek dominálnak. Ezért biztosítja, hogy minél több általuk hozott és általa biztosított élményt dolgozhassanak fel szimbolikus játékaik során.
- Az együttes tevékenységek alkalmával szociális kapcsolatok alakulnak ki, közös magatartási formákat sajátítanak el, - alá-fölérendeltségi viszony, aktív személyiség, kezdeményező készség, szervező képesség, egymástól kérni - egymást megbecsülni, egymásra utaltság érzését átélni, alkalmazkodás, baráti kapcsolatok.
- A képzeletre annál jobban szükség van, minél több pótolni való akad a játékszituációban, a képzelet fejlődése együtt jár a valóság sokoldalúbb megismerésével. Ezért olyan eszközöket biztosít, amely egyszerű félkész, praktikus, izléses, hogy sokféle ötletre, játékfajtára ihlessen.
- A szocializációban nagy szerepe van a szituációs játékoknak, - mivel minden gyermeket vonz-.

- A társakkal együtt vagy a társak közelében végzett (konstruáló, barkácsoló, építő) tevékenység, az új alkotások létrehozása során átéli az alkotás örömét, kreativitása kiteljesedik. Ezért tiszteletben tartja a gyermekek által létrehozott konstrukciókat, lehetőséget biztosít azok megőrzésére.
- A szabályjáték legjellemzőbb tulajdonsága a szabály dominanciája. A játék örömforrását, komolyságát a társak közötti együttműködést, a konfliktusok forrásait és elhárítását a szabály adja, mely lehet általa és a gyermekek által létrehozott.
- A tervezés során arra törekszik, hogy az életkor és csoportösszetétel függvényében, az értelmi képességeket, mozgást fejlesztő és verseny jellegű játékok megfelelő arányban jelenjenek meg. Ennek elérése érdekében helyet biztosít a kisebb csoportokban történő játszáshoz, lehetőséget adva arra is, hogy maguk a gyermekek hozzák létre a szabályokat közös megegyezéssel, alakítsanak vagy változtassanak azokon.
- Legyenek a játék vezetői maguk a gyermekek is.
- A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakulására, és a beszédképesség fejlesztésére. A hangszínnel, a hangerővel való bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő.
- A felsorolt tevékenységek során feldolgozzák tapasztalataikat, élményeiket, ismereteik bővülnek, azokat képesek alkalmazni és ez által megvalósul a játékos tanulás.

Dajka feladatai:

- A szabad játék során segíti, támogatja a gyermekek játékezdeményezéseit.
- Az óvodapedagógus által irányított, játéktevékenységek folyamatosságát támogatja, segíti azzal, hogy a többi játészó csoportot figyelemmel kíséri az esetleges konfliktusok megoldását segíti.
- Tiszteletben tartja a gyermekek játékötleteit, alkotásait, annak megőrzésében segítséget nyújt.
- Az udvari játék során a változatos játék tevékenységet biztosító játékeszközök használata során fokozatosan ügyel a balesetek megelőzésére, biztosítja a gyermekek felügyeletét, az óvodapedagógus jelenlétében.

7.2. Verselés, mesélés

Cél:

A mesélés, verselés célja az óvodai nevelésünkben a gyermekek anyanyelvi, érzelmi, értelmi, erkölcsi, esztétikai nevelésének elősegítése, valamint pozitív személyiségjegyeinek megalapozása.

Célunk, hogy a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag, jó, erős alapot kínáló tárházából válasszuk ki a mindennapos mondókázás, verselés ismeretanyagát.

Óvodapedagógus feladata:

- Az irodalmi anyagot igényesen választja ki, a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekből.
- A felhasznált irodalmi anyagot úgy állítja össze, hogy azok elsősorban népi mondókákat, rigmusokat és a legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseit tartalmazzák. Választhatunk egyszerű cselekvésű, érthető, ritmikus népmeséket, meséket.
- A csoport fejlettségi szintjének megfelelően többfázisos szerkezetű állatmeséket, népmeséket, novellisztikus, realiztikus meséket is hallgassanak.
- Az állatmeséktől kezdve a tündérmeséken keresztül a tréfás mesék, a mű mesék és a folytatásos meseregények is beletartoznak a gyermekek mesetárába.
- A választott anyagok közzé beépíti a nemzetiségi verseket, meséket ezzel is elősegítve a roma nemzetiségű gyermekek kulturális hagyományaikkal való megismertetését.
- Fontosnak tartja az irodalmi anyag érzelem dús, átélt előadásmódját.
- Feladata a verselés, mesélés napi tevékenységbe való beépítése a gyermek, nyelvi kifejezőképességének fejlesztése.
- Megismerteti a gyermekeket a közmondásokkal, szólásokkal, találós kérdésekkel.
- Fontos az anyagválasztásban az egyensúly megteremtése: Az esztétikai élményt és annak mélységét csak a művészi értékű irodalmi alkotások biztosítják. Ezért a mű kiválasztásában érvényesíti a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság.
- Egész lényével árasztja, amit közvetíteni szeretne. Az előadás során érzékelteti a mondókák és versek ritmikáját, dinamikáját, hangulatát, mely elősegíti a gyermek, mondókát kísérő ritmikus mozgását.
- Az élményt nyújtó előadásmód jellemzője: a cselekménynek megfelelő hangszín, hangsúly, hangerő, mimika megválasztása. Legyen előadásmódja összhangban metakommunikációs jelzőrendszerével, mert így lesz mesélése, verselése hiteles, mely hat a gyermek reprodukív alkotóképzeletére.
- A mese előadása során az érzelmi átélésen túl figyel arra, hogy a gyermek fantáziáját ne kössék meg a szemléltető eszköz.
- Az óvónő feladata, hogy a mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

- A bábozás megszerettetéséhez elengedhetetlen, hogy a bábhasználatban olyan készsége legyen, amely lehetővé teszi az ismert mondókák, versek, mesék gyermeknek történő előadását és segíti a gyermekek által történő bemutatást is.
- A mindennapi meséléshez megteremti a biztonságot adó, nyugodt légkört, lehetőség szerint azonos időben és helyen.
- A személyi kontaktus kialakításához szükségesek az óvodába kerüléskor a mosdató, tapsoltató, lovagoltató mondókák megismerteti a gyermekekkel, mert az elsődleges igazi élmények a mondókákhoz, ölbéli játékokhoz kapcsolódnak. A felnőtt ölében, testmelegében éreznek teljes biztonságot, ezért is szívesen hallgatják és megtanulják a fent felsorolt mondókákat. Ezek a többször átélt fizikai kontaktusok segítik a felnőtt-gyermek érzelmi egymásra találását.
- Nemcsak a csoportszobában mondókázik, versel, hanem udvaron, parkban, bokrok alján és a hozzá kapcsolódó foglalatosságok közben is.
- A népi mondókákban rejlő ritmikusság képes a gyereket vidámabb, jobb hangulatba emelni, a belső mozgásfeszültségét levezetni, mozgását összerendezettebbé alakítani.
- A mese mindennapi lelki szükséglet, egyben reális gondolatokat is közöl a gyerekekkel. Közli, hogy a világban jelen van a jó és a rossz is. Általa a gyermek etikai világlátást kap.
- A többször hallott mesét először a segítségével, majd önállóan dramatizálják és bábozzák. Később az általuk kitalált történetek bábozására, előadására is képesek legyenek. Az ismétlések, dramatikus játékok, bábozások lehetőséget nyújtanak az irodalmi élmény újra átélésére, az önálló, fantáziadús alkotásra.
- Lehetővé teszi, hogy a megkezdett mesét folytathassák a gyermekek saját elképzeléseik szerint, ezzel fejlesztve fantáziájukat és problémamegoldó képességüket és szóbeli kifejezőkészségüket.
- A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket, ezért támogatja, motiválja őket a bábokkal történő és a dramatikus játékokra.
- A nyelvi képesség fejlesztéséhez hatékonyan használja a mesélés, verselés, bábozás és dramatikus játékok széles tárházát. Ezek segítségével a tiszta beszéd kialakulását elősegíti, új fogalmakat ismertet meg, bővíti szókincsüket.
- A dramatikus helyzetek kihasználva ösztönzi gyermekeit az önálló versmondásra, a társalgási kedv fokozására.

Dajka feladata:

- Közreműködik a meséléshez, verseléshez elengedhetetlen nyugodt légkör megteremtésében, a kezdeményezésben részt nem vevő gyermekek felügyeletét ellátja, gondozási tevékenységeket segíti, támogatja.
- Tiszteletben tartja a mesélés verselés hangulatának megőrzését, elhárítja az azt zavaró külső környezeti hatásokat, támogatva az óvodapedagógus tevékenységét, a mesélés és verselés folyamatosságát, élménynyújtó szerepének megővését.

A fejlődés várható eredménye:

- Az óvodáskor végére érjük el, hogy a gyermekek szívesen ismételgessék a verseket, rigmusokat, igényeljék a meséket. Örömmel bábozzanak, dramatizáljanak a kicsik és a saját maguk szórakoztatására.
- Egyéni képességeiknek megfelelően tudjanak meséket és történeteket kitalálni és megjeleníteni.
- Szeressék és kíméljék a könyveket.
- Szabadon fejezzék ki önmagukat, másokat is képesek legyenek meghallgatni.
- Élményeiket képesek legyenek elmondani, mondatokban kifejezni.
- A nyelvtani kifejezőmódokat helyesen használják, ismerjék a használt szavak tartalmát.

7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc

Cél:

- A zenei nevelés célja az énekes játékok megszerettetése, valamint a zenével való ismerkedés, ritmusérzékük fejlesztése, a mozgáskultúra formálása, esztétikai fogékonyságuk kialakítása.
- A szép, tiszta éneklésre való szoktatás, hangszerekkel való ismerkedés.

Óvodapedagógus feladata:

- A zene elsősorban az érzelmekre hat, egy időben az értelemre is, ezért a felhasznált zenei anyagokat igényesen, az adott csoport értelmi képességszintjének megfelelően válogatja.
- Programunk zenei anyagát elsősorban a népi mondókák, legfeljebb 5-6 hangterjedelmű népi dalos játékok, népdalok-zenei anyagok hallgatása, készségfejlesztés zenei elemei, komponált gyermekdalok alkotják.
- Elsődleges feladata a zenei fogékonyság kialakítása.
- Előadás módjával elősegíti a tiszta hangképzés, érzékelteti, gyakoroltatja az egyenletes lüktetést, a dallam- és ritmusmotívum visszaadását, a tempó, a dinamika, a hangmagasság érzékeltetését, éneklését és a zenei hangsúlyok kiemelését.

- Arra törekszik, hogy a gyermek a zenei tevékenységet mozgásával kísérhesse, kifejezhesse érzelmeit, megélhesse az együttjátás önkéntességét a játék örömet.
- A gyakori hangszerhasználattal zenei készségüket fejleszti.
- A zenehallgatás keretein belül nagyobb hangterjedelmű (septin oktáv,) művekkel ismerteti meg óvodásait.
- A jó hangulatú, szabad légkörben biztosítja a zenei fogékonyságot és a zenei élményt. A nap bármely szakában énekelget, felkeltve így a gyermekek éneklési kedvét. Ebből az egyszemélyes énekelgetésből, játékhelyzetekből alakítja ki az éneklés örömet.
- Tiszta éneklésével segíti a gyermekek énekhangjának kialakulását.
- A népi mondókák nagy része mozgással is lejátszható, amelyek segítséget nyújtanak a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék, térérzékelés fejlesztéséhez, az egymásra figyeléshez, a ritmusérzék alakításához ezért a mondókázást ritmikus mozgással kíséri követendő mintát biztosítva.
- A mondókák fajtái: ölbe vevős, cirógató, csiklandozó, ringató, tapsoltató, ujj és tenyérjáték, lovagoltató, csúfoló, kiszámoló, mosdató, jártató, altató stb. Az érintéses mondókák testközelsége pozitív érzelmeket ébreszt, szerepet játszik az érzelmi kötődés kialakulásában ezért ezeket a mindennapokba beépíti.
- Igazságos döntésre törekvést és a konfliktusok megelőzését segítik a kiszámolók, ezért a szerepválasztós játékok vezetésénél előtérbe helyezi a kiszámoláson alapuló szerepválasztást.
- Az egészséges küzdő szellemet erősíti a küzdő játékokkal.
- A dalos játékok a harmonikus mozgást és a viselkedés szabályait közvetítik. A gyermek harmonikus, ritmikus mozgása alakul a dalos játékok során, ami a tánc alapja, egyszerűbb néptánclépésekkel ismerteti meg őket, mely népi kultúránk fontos része.
- A gyermekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásanyagát, olyan egyszerű lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak.
- Gyakran énekel a jó hangú gyermekkel, ezzel fejlesztve a kevésbé tisztán éneklők hangját.
- Időt hagy a zenei élmény, zeneszeretet kialakulására. Napjainkban a műzene mindennapos élmény, s ezt válogatás nélkül kapják otthon a gyerekek. Feladata, hogy törekedjen az igényes válogatásra.
- Megismerteti őket különböző jellegű zenei hangulatokkal, a hangszerek sajátos hangszínével, játékával, a gyermekek számára könnyen befogadható, feldolgozható művekkel.

- Az óvodáskorú gyermek ritmusérzéke egy állandó zenei tevékenység útján, spontán és tervszerűen fejlődik. Mondókák, dalok segítségével kialakítja, fejleszti a gyermek ritmusérzékét, hogy érzékeli az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a gyors-lassú tempót. Ennek érdekében használja és a gyermekekkel is megismerteti többféle ritmushangszer használatát.
- Megfigyelteti a természet hangjait: emberi és állati hangokat, a hangszerek hangjait és a környezet zörejeit. Alkalmazza a dallambűjtatást, a dalfelismerést, a halk-hangos, magas-mély éneklést és énekeltetést.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
- Az éneklést, zenélést a gyermek mindennapi tevékenységébe beépíti, a felnőtt minta spontán utánzásával eléri, hogy kedvelt tevékenységévé váljék.

A nyelvi képességek fejlesztése a zenei nevelésben

Óvodapedagógus feladata:

- Mivel a gyermekek lassabban énekelnek mint ahogyan beszélnek, így lehetősége van a helyes artikuláció fejlesztésére és a szép pontos kiejtés gyakoroltatására.
- Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését, bővíti a szókincset.
- A magyar mondókák, dalos játékok hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzásával érzékelteti az anyanyelv szépségét.

Dajka feladata:

- A dalos játékok gyakorlása során kialakítja a megfelelő nagyságú helyet, a játékok balesetmentes gyakorlásához.
- A gyermekek által ismert énekeket, mondókákat a gyermekek tevékenységébe bekapcsolódva segíti gyakorolni, megfelelő mintát ad.
- Ismeri a csoport által megismert dalokat, mondókákat, hogy szükség szerint segítséget tudjon nyújtani a gyermekeknek a gyakorlásban.
- Az óvodapedagógus tevékenységirányítását támogatja, segíti, felügyeli a gyermekek gondozási tevékenységét, játéktevékenységét felügyeli.
- Segítséget nyújt, közreműködik a szükséges eszközök előkészítésében, és helyre tételében, elvégzi a terem át és visszarendezését az óvónő útmutatása szerint, biztosítja a folyamatos szellőztetést a mozgásos játékok, illetve éneklés során.

Fejlődés várható eredménye:

- Szívesen énekeljenek és játszanak énekes játékokat, érezzék a közös éneklés örömét.
- Képesek legyenek az önálló éneklésre.
- Türelmesen hallgassanak végig rövidebb zeneműveket.

- Tudjanak egyszerűbb tánclépéseket, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érezzék az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát, jártasság szintjén használják a ritmushangszereket.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Cél:

- A rajzolás, mintázás, kézimunka a gyermeket a képi-plasztikai kifejezőkészség birtokába juttatja, része a személyiség fejlesztésének.
- Gazdagítjuk a tér - forma - színeképzetét, alakítjuk a gyermekek szép iránti nyitottságát, igényességét, ezáltal megalapozzuk a művészeti látás képességét.
- Célunk, hogy a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés a gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze legyen.
- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására építünk, törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Óvodapedagógus feladata:

- Biztosítja a teret, helyet, eszközt a gyermekek alkotó-alakító tevékenységéhez.
- Kíváncsiságukra építve lehetővé teszi, hogy minél több technikával és eszközzel, anyaggal dolgozhassanak.
- Olyan állandó helyet alakít ki, ahol a gyermekek zavartalanul, oldott légkörben, jó hangulatban tevékenykedhetnek.
- A sokféle alkotó technikákhoz a gyermekek számára elérhető helyen tárolt megfelelő méretű és számú eszközöket biztosítja.
- A szülőföld szépségének megláttatása, a környezet alakítása, melyben a gyermekek közvetlenül részt vesznek, alakítja vizuális látásmódjukat. Ez az alap, melyre a gyerekek művészetre nevelése épít. Az ábrázoló tevékenységben a gyermekek élményeiket, tapasztalataikat dolgozzák fel.
- A mindennapi szabadjátékban biztosítja az alkotás lehetőségét és annyi időt, hogy a gyermekek lehetőleg addig alkossanak, ameddig kedvük tartja.
- Megismerteti a gyermekeket az anyagok és eszközök tulajdonságaival, különböző technikai eljárásokkal.
- A plasztikai munkák során alkalmazza a következő eljárásokat:
/gyurmázás, gipszöntés, sodrás, fonás, himzés, termésből játékeszközök készítése, sütés, papírhajtogatás/

- Elősegíti a gyermekek képalakító készségének megindulását, a szórt elrendezésétől a képelemek, részformák egymáshoz rendelésével.
- A képi megjelenítés formái:
/firkálás, rajzolás, festés, papírragasztás, nyomatok készítése/
- A csoport fejlettségi szintjének megfelelően alkalmazza a kevert technikákat:
/agyaglapba karcolás, természetdíszítés, mozaikkészítés, montázs, kőfestés/
- A gyermekek élményein alapuló cselekményes esemény ábrázolására és a sablonmentes munkák megjelenítésére törekszik.
- A tevékenységekben a folyamatra, az ötletességre, az önállóságra helyezi a hangsúlyt és nem az eredményt minősíti. A gyermek személyiségének fejlődését tükrözi tevékenységének alkotómunkája.
- Alkalomszerűen biztosítja a lehetőséget, hogy átéljék az ajándékozás örömét, a környezet alakító-díszítő munkájának részeseivé váljanak.
- Lehetőséget biztosítunk képzőművészeti alkotások megtekintésére és a vélemény kinyilvánítására. Miközben szabadjára engedi érzelmeit, utat enged vágyainak, kommunikál környezetével, szocializálódik.
- A változatos technikák és anyagok felhasználásával csiszolja fantáziájukat, értelmi képességeiket.
- Az elkészült alkotások inspirálják, ezáltal alkotásra képes emberré nevelhetjük őket.
- Barkácsolás segítségével néhány kézműves tevékenységgel, kézi munkával ismerteti meg a gyermekeket, mely a sikeres alkotás, a munka hasznának megélésére is lehetőséget biztosít.
- A nemzetiségi gyermekek kultúrájához tartozó szín, forma világával valamint kismesterségekkel való megismerkedést biztosítja.

Dajka feladata:

- A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységének tárgyi feltételeit biztosítja hely, eszköz, a tevékenység végeztével gondoskodik a terem és eszközök visszarendezéséről.
- A használat során történő igénybevételt követően gondoskodik az eszközök tisztításáról, válogatásáról, faragásáról.
- Az óvodapedagógus tevékenység irányítását segíti a gondozási feladatok irányításával, támogatásával, a játszó gyermekek felügyeletével.
- Tiszteletben tartja a gyermekek alkotásait, annak megóvásán fáradozik, annak részleges tárolásáról gondoskodik.

Fejlődés várható eredmény:

- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített munkáiknak.
- Élményeiket, elképzeléseiket egyéni módon tudják megjeleníteni.
- Alkotásaikra jellemző a formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.
- Képesek megfogalmazni értékeit, beszélgetni tudnak alkotásaikról.

7.5.1. Mozgás

Cél:

- A gyermekek szabad mozgáskedvét megtartva, a természetes és harmonikus mozgásuknak, testi képességeiknek fejlesztése.
- A téri tájékozódás megalapozása, helyzetfelismerés, a döntés és alkalmazkodóképesség, kondicionális képességek fejlesztése, mint állóképesség, erő, gyorsaság, ügyesség fejlesztése, valamint a személyiség tényezőinek alakítása, szervezett formában.
- Rendszeres mozgáshoz szoktatás. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének elősegítése.
- Edzett, a környezeti változásokhoz alkalmazkodni tudó, szabadon, szívesen mozgó, megfelelő teherbíró képességgel rendelkező, egészségesen fejlődő gyermekek nevelése.
- A szabad és irányított mozgások során a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakítása, felerősítése, mely kiegészíti a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Óvodapedagógus feladat:

- A komplex testmozgásokat beépíti az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, hogy együtt hassanak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
- A spontán – a játékokban, azon belül a szabad játékokban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít. Törekszik a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A testi képességek fejlesztésével és az edzéssel erősíti a gyermekek szervezetét.
- Segíti a testséma és a helyes testtartás kialakulását.
- Fejleszti az egyensúlyérzéklet, az állóképességet, a ritmusérzéklet, a motorikus képességeket, differenciált terheléssel.
- Fejleszti a térbeli és időbeli tájékozódást.
- Rendszeres és aktív mozgáshoz szoktatja a gyermekeket.
- Biztosítja a megfelelő számú, méretű eszközt, mely a kis- és nagymozgások fejlesztését szolgálják.
- Biztosítja a napi tevékenység során a szabad mozgás lehetőségét, és naponta kétszer illetve hetente legalább egyszer szervezett formában is megszervezi a tevékenységet.

- Naponta legalább egy órát - időjárási viszonyoktól függően - tartózkodik gyermekeivel a szabad levegőn, és a gyermekek gyakorolják azokat a mozgásformákat, melyeket az irányított mozgástevékenység alatt megismertek.
- A mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, felerősítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A mozgás kedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét, fokozza a teljesítőképességüket, alakítja a mozgásszokásukat és a játéktudat szintjét.
- A mozgásos játékok segítségével erősíti az egymásra figyelmet, az együttműködési készséget.
- A szabályok betartásával erősíti önuralmukat, ezzel is alakítja az egészséges versenyszellemet.
- Fejleszti a gyermekek koncentrálókéességét, állóképességét, kitartását, ügyességét, gyorsaságát, erőnlétét.
- Harmonikus mozgásuk hat a gondolkodásfejlődésükre, találékonyságukra és kombinatív képességükre. Ezáltal fejleszti a gyermekek érzelmi, értelmi és szociális képességét.
- A gyermekek balesetvédelmi oktatását szükség esetén, az év folyamán többször megismétli. Teret ad az önpróbálkozásnak, balesetveszély esetén közbelép.
- Fejleszti a természetes emberi mozgásokat, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, egyensúlyozás.
- A kötelező mozgásos tevékenység során a nagymozgások fejlesztésére helyezi a hangsúlyt. Megismerteti a gyermekeket futásgyakorlatokkal, labdagyakorlatokkal, támaszgyakorlatokkal, kézi szerekkel, a talajtorna elemeivel egyensúlyozó játékokkal.
- Az intézmény rendelkezésére álló sportszerek használatát megismerteti gyermekivel, segítségével az irányított mozgástevékenység változatosságát, élményszerűségét biztosítja. Lehetőség szerint beépíti a szenzoros integráció fejlesztését elősegítő mozgáskotta programot a szervezett mozgás tevékenység tematikájába.
- A testnevelés módszertan követelményei alapján állítja össze az irányított mozgás tevékenység anyagát, differenciál életkor, egyéni fejlettség alapján.

Mindennapos testnevelés:***Óvodapedagógus feladata:***

- A napirendbe beépíti a napi kétszeri rövid irányított mozgást, a délelőtt és a délután folyamán. Felépítésénél a módszertani szabályokat érvényesíti, csoportszobában végezhető testnevelési játékokat is felhasznál.
- Biztosítja a megfelelő helyet, időt, friss levegőt a mozgás tevékenységhez.
- Eléri, hogy minden gyermek szívesen mozogjon.

Dajka feladata:

- Elvégzi a mindennapos testneveléshez szükséges terem átalakítási feladatokat, a szellőztetést, a szükséges eszközöket előkészíti.
- Az irányított mozgás közben ellátja a gyermekekkel kapcsolatos esetleges gondozási feladatokat.
- Az óvodapedagógus iránymutatása szerint előkészíti a szervezett mozgáshoz a termet, a szükséges eszközöket, aktívan részt vesz és segítséget nyújt a szervezett mozgásfoglalkozásokon, biztosítva a balesetmentes eszközhasználatot, ellátja a gyermekek gondozását, aktívan közreműködik a le és felöltöztetésben.
- A foglalkozás végén gondoskodik a terem rendjének visszaállításáról az eszközök visszahelyezéséről.

Fejlődés várható eredménye:

- A gyermekek szeressenek mozogni, legyenek kitartóak a mozgásos játékokban.
- Tudjanak utasításra gyakorlatot végezni.
- Legyen a mozgásuk összerendezett, alakuljon ki nagy- és az életkornak megfelelő finommozgásuk, egyensúlyérzékelésük.
- Tudjanak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeressenek futni, tudjanak labdát vezetni.
- Tartsák be a szabályokat különböző verseny és ügyességi játékok során.

7.6.1. A külső világ tevékeny megismerése

Cél:

- Legfontosabb célunk, hogy megismertessük a gyerekekkel a maguk valóságában, működésében, szűkebb és tágabb környezetünket.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismertetjük vele a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományokat és néphagyományokat, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, pozitív érzelmi viszony kialakításán fáradozunk, hogy ezek szeretete, védelme, mint helyes magatartás kialakuljon.
- Kialakítjuk a környezethez való pozitív érzelmi viszonyulást. Eközben alakítjuk a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletét.
- Olyan gyermekeket neveljünk, akik számára természetes a környezet szeretete és védelme.

- Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Óvodapedagógus feladata:

- A környezet jellegzetes tartalmát közvetlen tapasztalatszerzés útján ismerteti meg. Ezen keresztül törekszik /tervszerűen és tudatosan/ a matematikai viszonyok megláttatására.
- Arra neveli gyermekeit, hogy a közvetlen környezetükben érzékeljék a környezet esztétikumát és tegyenek is érte.
- Törekszik a környezeti szókincs kialakítására, környezeti gondolkodásuk visszatükröződésére beszédükben.
- Természeti ismeretek témakörei: család, egészség megőrzés, évszakok, állatok, növények, környezetvédelem, városunk, stb.
- Társadalmi ismeretek: család, óvoda, közlekedés, színek, nemzeti kultúra, hagyományok, ünnepek. (A csoport fejlettségi szintjének megfelelően további témakörökkel bővíthetők.)
- Sok alkalmat teremt arra, hogy közvetlenül találkozhassanak a természettel.
- A csoportszobában kialakítja a helyet az összegyűjtött természeti kincseknek.
- Érdeklődésükhöz igazodva, kíváncsiságukat felkeltve lehetőséget biztosít az alkalmi és folyamatos megfigyelésre, a közös felfedezésekre. Lehetővé teszi a kisebb-nagyobb társulások, életközösségek megfigyelését, megismerését. Ezek fantasztikus élményekhez juttatják gyermekeit, óriási a személyiség és tudatformáló erejük, segítenek a pozitív viselkedési normák kialakításában.
- A természetben a gyermekek élvezik az önálló vizsgálódás, tapasztalatszerzés lehetőségét, ehhez megfelelő helyszínt és időt biztosít.
- Irányításával képesek felismerni az élő és élettelen természeti értékeket, az azok közötti különbséget, a változásokat, a kölcsönhatásokat is.
- Az évszakok váltakozásán keresztül ismerteti meg a gyermekekkel a növény- és állatvilágot, a társadalmi környezetre gyakorolt hatását és jellemzőit.
- A természetes környezetben szervezett foglalkozásokat tervez és irányít: látogatás múzeumba, kiállításokra, könyvtárba, orvosi rendelőbe, postára, piacra, üzletbe, utazás autóbuszon, vonaton, lovas kocsin stb.
- A világból, mint egészről indul ki, az egészet, az egységet szemlélteti, s csak ezt követően a részt, az elemeket.
- A dolgok megítélésére, felfedeztetésére törekszik.
- A fantáziát, a játékos vágyat hagyja kiélni.
- A foglalkozások komplex, egy-egy témakör köré csoportosítva tartja.
- Helyet ad a mozgásigénynek, teret enged a pillanatnyi érdeklődésnek.
- Személyes attitűdjével teszi hitelessé a nevelést.

- Minél több érzékszervi tapasztalatra támaszkodik.
- Pozitív érzelmeket kelt minden létezővel kapcsolatban, és ellenszenvet a környezetpusztítókkal, pusztítással szemben. A fentiek segítségével fokozatosan adja meg az alapot a környezet iránti fogékonyságra, alkalmassá teszi őket a befogadásra.
- A környezeti neveléssel elősegíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlődését.
- A valós élethelyzetekkel természetes módon lehetővé teszi, hogy a gyerekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését: mint a kérdés, tudakozás, üzenetközvetítés.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.
- Megismerteti őket a tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezésével, mennyiségi tulajdonságaik szerint.
- Lehetőséget biztosít halmazok összehasonlítására többféle szempont alapján, halmazok becslése, párosítása, megszámlálása és leszámolása.
- Lehetőséget biztosít a tö és sorszámlálás gyakorlására, megalapozza mennyiség észlelésüket.
- Gyakoroltatja a relációs fogalmak felismertetését és megnevezését.
- Biztosítja a tér- és síkmértani formákkal való ismerkedést.
- Irányításával megismerkednek a névutók helyes használatával, és a jobbra, balra irányokkal segíti azok automatizálását.

Dajka feladata:

- Munkájával a környezettudatos magatartás kialakítását segíti.
- Közreműködik a gyermeki tapasztalatszerzés irányításában, séták során a gyermek kísérete mellett ügyel a viselkedési szabályok betartására, betartatja azokat.
- Korrekt, hiteles információkkal segíti a tapasztalat és ismeretszerzést.
- Figyelemmel kíséri a gyűjtött kincsek állagát, az óvodapedagógus iránymutatása alapján, frissíti, válogatja az élősarok tárgyait.

A fejlődés várható eredménye:

- Rendelkezzenek elemi ismeretekkel önmagukról és környezetükről.
- Ismerjék a napszakokat, évszakokat; ismerjék fel az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Tudják és alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismerjék szűkebb lakóhelyüket, a háziállatokat, a néhány vadállatot, madarat, bogarat, környezetük növényeit és azok gondozását, védelmét.
- Alakuljanak ki azok a magatartási formák, normák, melyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához, megbecsüléséhez szükségesek.

- Tudják megszámolni a tárgyakat, legalább 10-ig, tudják összehasonlítani, mennyiség, magasság, forma, szín szerint.
- Képesek legyenek megkülönböztetni a jobbra és balra irányokat és értsék a helyeket kifejező névutókat.
- Beszédhelyzeteknek megfelelően, az anyanyelvi szabályok betartásával jól érthetően beszéljenek.

7.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- A gyermek munkajellegű tevékenysége legyen játékos, önként, örömmel és szívesen végzett.
- A munka lehetőséget ad a környezet megismeréséhez, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok kialakításához.
- Alakítja a közösségi kapcsolatokat, és kötelességteljesítésre nevel.

Óvodapedagógus feladata:

- A munka szervesen összefonódik a játékkal, tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos pozitívumból kiinduló értékelést igényel.
- A mindennapi tevékenység során biztosítja a lehetőséget a szabályosan és alkalomszerűen ismétlődő munkavégzésekre a csoportszobában és a szabadban. Ezeket a munkákat a gyermekek együtt végzik a felnőtt irányításával közreműködésével. (dajka, óvodapedagógus)
- A gyermeki munkavégzéshez biztosítja a megfelelő számú és méretű eszközöket.
- A játékból kibontakoztatott munkajellegű tevékenységet elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Először csak eszköz hatására, később tudatosan. Kezdetben segítségével és példájával, később teljesen önállóan, öntevékenyen dolgozzanak gyermekei.
- Figyelembe veszi a gyermekek fejlettségi szintjét és teherbírását, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét.
- Figyelmet fordít arra, hogy a nagyobb gyerek segítőkészsége ne nyomja el a kisebbek önállóságra törekvését.
- A munkajellegű tevékenységek felölelik a naposi munkát, az önkiszolgáltatást, testápolást, öltözködést, környezetgondozást, valamint az alkalomszerű teremdíszítést, ajándékkészítést, sütés-főzést, növény és állatgondozást, megbízatások teljesítését.
- A munka jellegű feladatokat úgy irányítja, hogy a tevékenységek közben éljék át az egymásért végzett munka örömét, lássák és becsüljék meg a saját és mások által elvégzett munka eredményét. Eközben fejleszti önállóságukat, formálja ízlésüket, szépérzéküket.

Dajka feladata:

- Tevékenysége során segítse, támogassa a gyermekek munka jellegű tevékenységének sikerességét.
- Alkalomszerűen az óvodapedagógus útmutatása szerint irányítsa a feladatok végrehajtását, az egységes nevelési elveket, csoport szabályokat betartva.

Fejlődés várható eredménye:

- Érezik a közös munka örömét.
- A rájuk bízott munkát önállóan, igényesen végzik el.
- Egyéni megbízatások végzésére szívesen vállalkoznak, és segítséget nyújtanak társaiknak.
- Képesek átélni az ajándékozás örömét.
- Igényük van önmaguk és környezetük tisztaságára.
- Jártasak a növény- és állatgondozásban.

7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás – cselekvéses tanulás

Cél:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Mérési módszereinek:

Cél:

- Intézményünkben a nevelői- oktatói munkát segítő és a gyermekek képességeit fejlesztő rendszert működtetünk

Feladat:

	3-4 év	4 év	5 év	6 év	7 év
Mérési eszköz	megfigyelési szempont	DIFER TELJES	DIFER HIÁNYZÓ	DIFER TELJES	DIFER TELJES
Mérési idő I.	Szept.-okt.	Életkor betöltésekor	Október	Október	Október
Mérési idő II.	Ápr.-máj.	Max: 6 hónap vagy leghamarabb II. szakasz vége, ha az előző méréstől min. 3 hónap eltelt.	Április	Március	Március

Gyermekek képességeinek mérése:

- 3-4 éves kor megfigyelési szempontsor alapján
- 4-7 éves kor DIFER mérő eszköz
- Szülői tájékoztatás: negyedévente (I.II.III. negyedévben)

Fejlődési eredmények rögzítése képességtérképben:
negyed évente (I-II-III. negyedévben)

Felelős: Minden csoportos óvodapedagógus

Határidő: Nevelési év folyamán

Ellenőrzésre jogosult: Munkaközösség vezető

Időpont: Mérést követő tárgyhó első munkahete

Ellenőrzési dokumentum: Pipa lista

Ellenőrzés eredményéről értesül: ellenőrzött, és az intézményvezető

Eredmények elhelyezése: „Ellenőrzési könyv” Iroda

Óvodapedagógus feladata:

- A tanulást támogató környezet megteremtésén fáradozik, épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- Alkalmazza a tanulás lehetséges formáit:
 - az utánpótlásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
 - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
 - a játékos, cselekvéses tanulás;
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
 - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
 - a gyakorlati problémamegoldás.
- A tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A tanulási folyamat megszervezését projekt módszerrel végzi, a dolgok komplex módon történő megközelítésével, megismertetésével segíti a kulcs kompetenciák életkornak megfelelő fejlesztését, fejlődésének nyomon követését.
- Tevékenység tervezése során a komplexitás szem előtt tartásával, minden lehetőséget biztosít a tapasztalatokon alapuló ismeretszerzésre, felfedezésre.
- Gyermekekben felkelti és fenntartja az önálló tapasztalatszerzést, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT eszközöket is.

- Gyermekek fejlődésének nyomon követését a személyiségfejlődési naplóban rögzíti. 3-4 éveseket a megadott megfigyelési szempontok alapján értékeli, a 4-6 éveseket DIFER módszer alkalmazásával. A mérési eredményeket a személyiségfejlődési naplóban, és a csoportnapló képességtérképében rögzíti. A fejlesztési tervet a mérési eredményekre alapozva készíti el. DIFER mérés október- és április hónapban történik. 4. életévét betöltően az adott hónapban mérendő. A mérés életkor szerinti beosztása igazodik a statisztikai adatokban leadott életkorhoz, tehát az a gyermek aki 08.31-ig betölti harmadik életévét, azok bemeneti és kimeneti mérése a 3 éves életkorra szóló eszközökkel történik. A későbbi életkorokban is ugyan ezen megkötésekkel.
- Elvégzi a szülők tájékoztatását a mérés és fejlődés eredményéről I. II. III. negyedévben.

8. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

8.1. Az óvodába lépés feltételei

A beiratkozáshoz szükséges feltételek:

- Szükséges, hogy a szülő gyermekét a kihirdetett beiratkozási napon illetve folyamatosan előfelvételi jegyzékbe vetesse, mely tartalmazza a gyermek és szülei adatait.
- Minden olyan gyermeknek, aki betöltötte 3. életévét joga van (2014. szeptember 1-től kötelező) óvodába járni, a szülők igényei alapján az intézményes nevelésben részt venni.

A beiratkozáshoz szükséges adminisztratív, formai feltételek:

- A beiratkozás során a gyermek adatai és a szülők beiratkozással, óvodába lépéssel kapcsolatos kérései, az előfelvételi naplóba kerülnek bejegyzésre, az adatvédelmi törvény figyelembe vételével. A szülő által bemutatott anyakönyvi kivonat vagy személyi igazolvány, lakcímkártya, TAJ kártya alapján.

A gyermekek érettség jellemzői óvodába lépéskor:

- A gyermek érettségével kapcsolatos követelmény, hogy óvodába lépéskor szoba tiszta legyen. A sajátos nevelési igényű gyermek esetében egyéni elbírálás és orvosi szakvélemény alapján el lehet térni a fent említett követelménytől.

A gyermek óvodai felvételének gyakorlata:

- Az intézmény felvételi szabályzata alapján

Fellebbezési lehetőségek, eljárások:

A fellebbezést a kiértékeléstől számított 15 napon belül a város jegyzőjéhez írásban kell benyújtani.

Az óvodai elhelyezés megszűnése:

- Óvoda és tanköteles korú gyermekek lakcím változása esetén, átjelentéssel, óvodaváltoztatási nyomtatvány visszaérkezésének dátumával.
- Jegyzői felmentési határozattal.
/Igazolt távollét, betegség, családi körülmények, írásban kért távolmaradás engedélyezése esetén a gyermek óvodai helye biztosított./

Az iskolába lépés feltételei***A beiratkozáshoz szükséges feltételek:***

Városunkban a szabad iskolaválasztásnak megfelelően a kihirdetett napokon történik az iskolai beiratkozás.

A beiskolázáshoz szükséges adminisztratív, formai feltételek:

- A beiratkozáshoz szükséges az óvodai szakvélemény, gyermek anyakönyvi kivonata (vagy személyi igazolványa) valamint a szülő személyi igazolványa.
- Az óvodai szakvéleményen túl, ha van Pedagógiai Szakszolgálat szakvélemény illetve Szakértői Bizottság szakvéleménye is.

A gyermek érettség-, ismeret- és képességjellemzői óvodáskor végére:

Nevelőtestületünk meggyőződése, hogy az esélyteremtés legalapvetőbb színtere az óvoda. A gyermekeknek a 6.-7. életév végére mindenekelőtt bizonyos testi érettséggel kell rendelkezniük, amit az óvoda orvosa állapít meg. A pszichikus fejlettség ismerői viszont az óvónők és a szülők. Az iskolában, ahol intenzív teljesítmény centrikus munka folyik, a nagy hátránnyal érkező gyermekek teljesen leszakad társaitól. Ezt a leszakadást megelőzendően fontos feladatunk itt az óvodában, hogy a szocializációs szinten lévő különbséget - amely a különböző családi háttérből érkező gyermekek között él - csökkentsük.

Célunk olyan gyermekek hagyják el az óvodát, akik kellően szocializálódtak az iskolai környezetre.

- A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
 - a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

9. Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelés elvei, feladatai

A 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelethez Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve 1. melléklet alapján szervezzük a nevelést, a sajátos nevelési igényű gyermekek számára.

Cél:

A különleges gondozást igénylő gyermekek fejlesztése a számukra megfelelő nevelési program kialakításán túl más pedagógiai feltételek biztosítását is igényli, ezért intézményünkben 1 fő gyógypedagógiai végzettségű és 1 fő fejlesztő pedagógusi végzettségűt kihasználva a tárgyi feltételeket biztosítva igyekszünk megvalósítani kitűzött céljainkat.

- A sérült gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, érényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőséget elfogadó környezet kialakítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek terhelhetőségét, biológiai állapota, esetleges társult sajátos nevelési igényűség befolyásolja, a sajátos nevelési igényű gyermek egyes területeken nyújtott kiemelkedő teljesítményét képesek legyünk felismerni, számára megfelelő gondozást biztosítani.
- A helyi nevelési programunk a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, csak annyi segítséget kap a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének sajátosságait a sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák megválasztása, és alkalmazása szükséges indokolt lehet speciális segédeszközök használata.

Óvodapedagógus feladata:

- A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekszik arra, hogy a nem vagy kevésbé sérül funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építi; a multi-szenzorális fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd – és nyelvi készségek fejlesztését; az egyes sajátos nevelési igényűség típusának megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

- 1. A **testi sajátos nevelési igényű** (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A jelentősen eltérő kóreredet – végredukciós fejlődési rendellenességek és szerzett végtaghiányok; petyhüdt bénulást okozó kórformák; a korai agykárosodás utáni mozgás rendellenességek; egyéb, maradandó mozgásállapot-változást, mozgáskorlátozottságot okozó kórformák; a halmozott sérüléssel járó különböző kórformák – és károsodás miatt a mozgáskorlátozottság egyénileg is sok eltérést mutat.

A testi sajátos nevelési igényű (mozgáskorlátozott és halmozottan sajátos nevelési igényű mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelés során kiemelt feladat a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása s ezek segítségével a tágabb és a szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatok megszeresztetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása. Az óvodában biztosítani kell – a gyermek állapotának megfelelően – az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges eszközöket, például lejtő, kapaszkodó) mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

- A **látási sajátos nevelési igényű** gyermek látásteljesítménye (vízusa az ép látáshoz 100%) viszonyítva két szemmel és korrigáltan is 0-33% közötti. A látási sajátos nevelési igényű gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek: vakok, alig látók, gyengén látók. A speciális, gyermekekre szabott pedagógiai program meghatározója a látásélesség mellett a látási sajátos nevelési igényűség kóroki tényezője, a látássérülés bekövetkeztének időpontja, és a látássérüléshez esetleg csatlakozó egyéb sajátos nevelési igényűség, rendellenesség.

Minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a közös játékban részvételt, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti bátor szereplést, mert e tevékenységeket a látási kontroll hiányosságai akadályozzák.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálást megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné - különösen a szem-és a kéz tisztántartása.

Az óvodai nevelés során mindig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel a szembetegségekre.

Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek gyakoroltatásával, a hallás, tapintás, szaglás, ízérezékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség fejlesztésére.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása, környezetük valóságghű megismertetése, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz és széleskörű érzékeltetéshez kötötten valósítható meg.

Az iskolai tanulmányokra felkészítés, az ép gyermekek óvodai nevelésében jelöltekkel azonos követelményeket állít a vak gyermekek elé is, a nevelés-oktatás módszerei és eszközei azonban eltérőek, pl: a Braille írás-olvasásrendszer megtanulásának előkészítése: hatrekeszes dobozok, gombás, szöges tábla, alkalmazásával; a matematikai eszközöknél – színek helyett – a jól tapinthatóságot kell biztosítani.

Az alig látó gyermekek (vizus: fényérzéstől 10%-ig) adottságaik szerint vagy a tapintó-halló, vagy a látó-halló (tapintó) életmódra alkalmasak.

A gyakorlatilag vaknak tekinthető alig látók (pl. fényérzékelő, színeket felismerők) nevelési programja a tapintó-halló életmódra felkészítést célozza, de nem hanyagolható el látásmaradványuk megőrzése, fejlesztése sem.

Az alig látó gyermekek közül a látásukat praktikusán használók számára olyan fejlesztő programokat kell biztosítani, mely a látó-halló (tapintó) életmódra felkészülést tűzi ki célul.

A fejlesztés fő területei ez esetben megegyeznek a gyengén látó gyermekek nevelésének elveivel.

A gyengén látó gyermekek főleg látásuk útján tájékozódnak a világban, de az ép látásúakhoz képest sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni látásukat. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallási és tapintási analizátor kompenzatív működésének is.

A gyengén látó gyermek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

- látásnevelés (a látásmaradvány használatának megtanítása, a távoli és közeli környezetben; a nagymozgás fejlesztése (térbeli tájékozódás a látás felhasználásával, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság)
- a finommozgás fejlesztése (a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése)
- a látás-mozgáskoordináció fejlesztése

A gyengén látó gyermek gondoskodás és beszéd fejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

A **súlyosan hallássérült** – siket – és enyhébben hallássérült – nagyothalló – gyermek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákban olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére képtelenek, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt a beszéd érthető ejtése teljesen elmarad, vagy meg sem közelíti a hallók teljesítményét. Fentiek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében a gyermek egész személyisége megváltozhat. A súlyos következmények csökkenthetők a legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes alkalmazásával.

A megfelelő otolgiai, audiológiai gondozás – mely a szülők aktív közreműködésére is ellátás mellett a speciális pedagógiai segítség – mely a szülők aktív közreműködésére is irányul – eredményként a gyermek óvodás életkorára elérhető, hogy a súlyos fokban hallássérült (siket) kisgyermek a hang érzékelését képes lesz az emberi hang kommunikációs funkciójának felismerésére; a beszédhallás fejlődésével és a szájra irányultság kialakulásával párhuzamosan tudatos hangadásra képessé válik, megindul a passzív szókincs fejlődése, körvonalazódnak az első aktív szavak.

- **Az enyhe értelmi fogyatékos** kisgyermek esetében előtérbe helyezzük a spontán tanulást, a társukkal történő együttműködést, élményeket, mintákat, a kortárs csoport segítségével biztosítjuk. Fejlesztésüket gyógypedagógus bevonásával erősítjük.

Középsúlyos értelmi fogyatékos gyermekek korai fejlesztését segíti óvodai nevelésük. Fejlesztésük során a kislépések elvét alkalmazva, a cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe véve végezzük képességfejlesztésüket, kellő időt, alkalmat biztosítva az alapmozgások kialakulásának, fejlesztésének a minimális kontaktus, a kooperációs készség, a non-verbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére, a grammatikai rendszer kiépítésére, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására, az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

A rendszerességre nevelés, az utánzásra, a gesztussal kísért egyszerűbb verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, sok ismétlésnek kiemelt szerepe van a fejlesztés során. A szociabilitás fejlesztését a csoportos foglalkozások keretein belül végezzük.

- **A beszéd fogyatékos, súlyosan akadályozott beszédfejlődésű** gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája, a beszédhibához csatlakozó tanulási és/vagy magatartás zavara miatt eltérően fejlődik. Fejlesztésük során az anyanyelvi nevelést központba állítjuk, melyeket speciális terápiák alkalmazásával, intenzív, komplex nevelési környezetben valósítjuk meg. Az anyanyelvi nevelés során a mozgás, a kommunikáció, és a vizumotoros koordinációs készségüket fejlesztjük, a tanulási zavarok megelőzésében ad segítséget. Speciális terápiák alkalmazásával végezzük a preventív fejlesztést logopédus bevonásával, iránymutatásával.

- **A pervazív zavarban szenvedő,** autisztikus kisgyermek minél korábbi diagnózist követő habitációs terápiája megelőzheti a kóros viselkedés kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Fejlesztésünk fő céljait meghatározza a viselkedésproblémák, viselkedés- és kognitív terápia, szükség esetén a korai elemi készségek (szobatisztaság, rágás, evés, önkiszolgálás) és a korai kognitív fejlesztés elemeivel egészítjük ki.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autisztikus gyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia a nevelésünk elsődleges feladata. Fejlesztésük során az intenzív, jól strukturált és meglévő töredékességek használatát is elváró, egyénileg motiváló, speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módon a természetes élethelyzeteket használjuk ki.

Az autisztikus tüneteket mutató gyermek fejlesztésébe a pszichológus, gyógypedagógus és speciálisan képzett szakember segítségét is igénybe vesszük, hogy egyéni fejlesztésüket segíthessük.

Tervezési feladatok:

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrációja az Egyéni fejlődési lapok vezetésével történik, melybe a segítő szakember is a fejlesztések kapcsán bejegyzéseket tesz, mely csoportban történő fejlesztésüknek irányt mutat.

A speciális szakemberrel, valamint a szülőkkal a fejlesztés során szoros partneri kapcsolat kialakítása a cél, a környezet minden területén és minden alkalmat kihasználva csak közösen lehetünk sikeresek a gyermek fejlődése érdekében.

10. Gyermekvédelem az óvodában:

A gyermekvédelmi felelősök végzettséggel a feladatellátáshoz nem rendelkeznek, minden óvodában a tagintézmény vezetők illetve a helyettes és a kijelölt gyermekvédelmi felelős látja el a feladatokat.

Az óvoda környezetének jellemzői gyermekvédelmi szempontból:

- Milyen környezetből járnak az óvodás gyermekek?
- Milyen a szülők iskolai végzettsége?
- Milyen arányú a munkanélküliség?
- Mennyi a veszélyeztetett családok száma az óvodai környezetben?

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez készített szempontok

- Az óvodások száma összesen:
- Ebből veszélyeztetettek száma:
- Hátrányos helyzetű gyermekek száma:

- Három vagy többgyermekes családban élők száma:
- Sajátos nevelési igényű gyermekek száma:
- Csonka családban nevelkedők száma (elvált vagy egyedülálló)

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok

- Nevelési hiányosságok
- Erkölcstelen családi környezet
- Italozó szülők
- Bűnöző családi helyzet
- Rossz lakásviszonyok
- Egészségügyi okok
- Anyagi okok
- Megromlott családi kapcsolat

Milyen szervezetekkel, szervekkel folyik együttműködés e sajátos feladatok ellátása érdekében?

Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat Encs

Egyéb, sajátos feladatokat igénylő tényezők (pl. nevelőszülőknél élő gyermekek)

A gyermekvédelmi tevékenység

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében. Együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha az óvoda a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

Az óvoda vezetője gondoskodik a gyermekvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.

A szülőket a tanév kezdetekor írásban tájékoztatni kell, a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

A gyermekvédelmi felelős segíti az óvoda pedagógusainak gyermekvédelmi munkáját.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- A pedagógusok, szülők vagy gyermekek jelzése alapján megismert veszélyeztetett gyermekeknél - a veszélyeztető okok feltárása érdekében - családlátogatáson megismeri a gyermek családi környezetét.
- Gyermekbántalmazás vélelme, vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető, veszélyeztető tényező megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken.

- A gyermek anyagi veszélyeztetettsége esetén rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi az önkormányzat Polgármesteri Hivatalánál.
- Az óvodában a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címét, illetve telefonszámát.
- Tájékoztatást nyújt a gyermekek részére szervezett szabadidős programokról.
- Az óvoda vezetője vagy helyettese - ha nincs gyermekvédelmi felelős - látja el a feladatokat.

11. Az ellenőrzés és értékelés rendszere

A program végrehajtásának ellenőrzését az intézmény önértékelési rendszere tartalmazza.

A program bevezetése

- Nevelési évnnyitó nevelési értekezleten: Az innováció megfogalmazása az eddigi nevelési folyamat összevetése az újjal, annak összehasonlítása után kijelölni a változtatás tartalmát, ütemét.
- A csoportnaplóban történő tervezési metodika meghatározása
- A nevelés tervezése
- A tevékenységek tervezése, képesség fejlesztés tervezése projektív módon történjen. Projekt módszer kidolgozása, működtetése

Ellenőrzés:

I. szint:	A gyermekek fejlődési szintjének mérése
DIFER alkalmazása, megfigyelések
II. szint:	Intézményi ellenőrzés
Szempontjai: Intézmény Önértékelési Program tartalmazza
Az intézményvezető, vezető helyettesek, munkaközösség vezetők ellenőrzései
III. szint:	Személyi tárgyi feltételek megfelelnek-e a program által megkívánt feltétel rendszernek, ill. milyen módosítást kíván.
IV. szint:	Bevizsgálás – az ellenőrzések eredményeinek elemzése, következtetések levonása, fejlesztendő területek megjelölése
Kontroll szintek vizsgálata menetközben, folyamatosan történik.   • Tárgyi személyi feltételek megfelelnek-e a program célkitűzéseinek.

- Módszerek megválasztása eredményes, hatékony e, vagy vagy változtatás igényel.
- A szülők, valamint az iskolák visszajelzései alapján milyen a program fogadtatása, referenciája, érzékelik e a változtatás a gyermekek fejlődésében, képességeik alakulásában, pozitív irányban.
- Társintézmények visszajelzése a program bevezetésével kapcsolatban.

Mindezek segítségével a programban kialakított, célul kitűzött óvodakép és gyermekkép, valamint jövőkép megvalósulása kontrolálódik.

Helyzetkép:

- Tárgyi, személyi feltételek változása
- Populációban, csoportösszetételben bekövetkező változások

Az alapfeladatok, képességek vizsgálata

- Kitűzött célok megvalósulása
- Ok keresése

A nevelés keretében kialakított időarányok, a tartalom, tartalmasság vizsgálata. Tevékenység szervezésénél a kitűzött alapelvek érvényesültek e megtapasztalás, megfigyelés a fejlesztést szolgálta-e.

Kapcsolattartás értékelése:

- Megvalósulás és a nyitottság
- Az együttműködés formái szülőkkel, önkormányzatokkal gyermekvédelmi intézményekkel, iskolákkal konszenzusra épülő kapcsolattartásban valósult e meg.

Az ellenőrzés, négy szinten történő elvégzése, levezetése egyben a program bevezetésének ellenőrzését, értékelését is megvalósítja.

12. Érdekegyeztetés, érdekérvényesítés, az érdekvédelem fórumai

12.1. Szak-alkalmazotti érdekérvényesítés szervei, működése

Óvodánkban reprezentatív szakszervezet működik "Pedagógus Szakszervezet, Óvodai Alapszervezete"

Közalkalmazotti Tanács működik intézményünkben 3 fő vezetőségi taggal, a törvényi szabályozókon alapuló működési keretek és az őket megillető érdekképviselési jogok alapján.

12.2. Szülői érdekérvényesítés szervei, működése

- Minden csoportban 2-3 fős munkaközösségi tisztségviselő van, melyet a szülők választanak minden szeptemberben.
- Össz-óvodai szinten a 12 csoport, csoportonkénti tisztségviselői alkotják az intézményi szintű szülői munkaközösséget, akik közül 1 fő választott képviselő tartja a kapcsolatot az intézményvezetővel és a nevelőtestületi közösséggel.
- Munkájukat a nevelési évhez igazított munkaterv alapján végzik.

12.3. Az óvodások jogainak védelme az "Egyezmény a gyermek jogairól" szülő nemzetközi szabályozás alapján

Az óvodások jogainak védelmében a Nevelőtestület illetve a Szülői Munkaközösségek számára (illetve minden érdeklődő szülő számára). Ismertetjük az ENSZ által elfogadott és Magyarországon 1999. október 7-ei csatlakozás alapján reánk is érvényes "Egyezmény a gyermek jogairól" című dokumentumot, annak érdekében, hogy a gyermekek jogainak, érdekvédelmének képviselőjére megfelelő szintű tájékozottsággal rendelkezzenek, rendelkezünk.

13. Legitimációs záradék**Legitimációs záradék**

1. Egyetértését nyilvánította:
(szülői munkaközösség) dátum

2. A nevelőtestület jóváhagyta: jegyzőkönyv, határozat száma:
.....

3. Tájékoztatásul megkapta
Közalkalmazotti Tanács dátum:.....

Pedagógus Szakszervezet
Óvodai Alapszervezete
Dátum

Nemzetiségi Önkormányzat Encs
dátum:

4. Tájékoztatásul megkapta:
Encs Város Önkormányzatának
Képviselőtestülete:
dátum:.....

Helyi Pedagógiai Programunk többlet költséget nem tartalmaz, annak végrehajtása a feladatfinanszírozásból eredő és a működést segítő támogatások növelése nélkül megvalósítható.

Encs, 2019.08.26.

Vajkóné Zsiros Emese
intézményvezető

Mellékletek jegyzéke

1. sz. melléklet	Alapító okirat
2. sz. melléklet	Tan eszköz készlet jegyzék
3. sz. melléklet	Egészségfejlesztési program és éves terv
4. sz. melléklet	Érvényességi rendelkezés
5. sz. melléklet	Nevelőtestületi jegyzőkönyv
6.sz. melléklet	Közalkalmazotti tanácsi jegyzőkönyv
7.sz. melléklet	Szakszervezeti értekezleti jegyzőkönyv
8.sz. melléklet	Szülői munkaközösségi értekezleti jegyzőkönyv
9.sz. melléklet	Óvodai csoportnapló
10. sz. melléklet	A programhoz ajánlott ünnepek, világnapok
11. sz. melléklet	Egészséges életmódra nevelés (tematikusterv ajánlás)
12. sz. melléklet	Környezetvédők (tematikusterv ajánlás)
13. sz. melléklet	Néphagyományőrzők (tematikusterv ajánlás)

4 .számú melléklet**Érvényességi rendelkezések**

Az óvodai nevelési program érvényességi ideje:

2019. szeptember 1-től 2024. augusztus 31-ig

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- Központi szabályozók változása, mint a Köznevelési törvény módosítása
- Fenntartó, intézményt érintő intézkedései
- Vezető váltás
- A program végrehajtását akadályozó személyi és tárgyi feltételek romlása

Döntés-előkészítő - érdekegyeztető fórumok közül melyik javaslatára kell összehívni a módosítással foglalkozó nevelőtestületet?

- Szakmai Munkaközösségek
- Vezetői közösség
- Szülői Munkaközösség

Milyen előírásokat szabunk a programmódosítás előterjesztésére?

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének
- Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek
- A nevelőtestület elé terjesztése szóban véleménykérés, döntés a módosítás elfogadásáról
- Nevelőtestület évenkénti felülvizsgálata, szükséges módosítások átvezetése, végrehajtása

10. számú melléklet***A programhoz ajánlott ünnepek, világnapok***

Szeptember 20.: Takarítási Világnap
Szeptember 29.: Mihály nap
Szeptember 30: Népmese napja
Október 1.: Idősek Világnapja
Október első vasárnap: Állatok Világnapja
Október 15.: Szüret (Teréz nap)
November 30.: András nap
November 30.: Advent
December 6.: Mikulás
December 13.: Luca nap
December: Karácsony
Február: Farsang
Február vége - március eleje: Téltemetés, kiszézés
Március 8.: Nőnap
Március 22.: Víz napja
Március vége - április eleje: Húsvét
Március-április: Kertépítő pályázat
Április: Egészség nap
Április 22.: Föld napja
Május 1.: Majális
Május eleje: Szent György nap
Május 10.: Madarak és Fák napja
Május vége - június eleje: Pünkösöd
Május vége: Gyermeknap
Május- Június: Évzáró, búcsúzás
Augusztus vége: Tanévnyit (iskolai)

Felhasznált irodalom

1. Allport: Személyiségfejlődése
Gondolat Kiadó, Budapest, 1980.
2. Bábosik István (szerk.): A modern nevelés elmélete
Telosz Kiadó, Budapest, 1997.
3. Bábosik István: Személyiségformálás közvetett hatásokkal
4. Báthory Zoltán: Tanulók, Iskolák, Különbségek
OKKER Kiadó, Budapest, 1997.
5. Bernáth László-Révész György (szerk.): A pszichológia alapjai
Tertia Kiadó, Budapest, 1997.
6. dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és nevelés szociálpszichológiája
Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.
7. Dr. Deliné Dr. Fráter Katalin: "Lépésről, lépésre..." óvodai fejlesztőprogram
Hajdúböszörmény, 1997.
8. Dömötör Tekla: Magyar népszokások
Budapest, 1995.
9. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek-UNICEF
Budapest, 1992.
10. Faust Dezsőné: Néphagyományőrző óvodai program
Országos Köznevelési Intézet, Gödöllő, 1997.
11. T. Gordon: P.E.T.
12. Gordosné dr. Szabó Anna: Bevezetés a gyógypedagógiába
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1996.
13. Donáld O. Hebb: A pszichológia alapkérdései
Gondolat, Budapest, 1983.
14. Hoffman Rózsa: Az igazgató, DFC Kiadó, Budapest, 1994.
15. Dr. Hajdani Ilona: A személyiségfilozófia néhány kérdése Budapest, 1994.
16. Kéményné Dr. Pálffy Katalin: Bevezetés a pszichológiába
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1989.
17. Kovács György-Bakosi Éva: Játék az óvodában
Debrecen, 1998.
18. Köznevelési törvény 1993. évi LXXIX. (1996. évi LXII. törvénnyel egységes szerkezetbe foglalt szöveg)
19. Ludánszkiné Szabó Éva: Óvodai zenei hagyományápolás-népszokások
Hajdúböszörmény, 1995.
20. Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
Gondolat, Budapest, 1981.
21. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, 1997.
22. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
Országos Köznevelési Intézet, Budapest

23. Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei
Budapest, 1993.
24. Ötlettár a könyezeti neveléshez
Kazincbarcika, 1997.
25. Pedagógiai programkészítés az óvodában
(Egy óvoda a nevelési rendszerré válás útján)
Debrecen, 1996.
26. Dr. Szabó István: Bevezetés a szociálpszichológiába
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1994.
27. Szemán Józsefné dr. Útmutató
A hátrányos helyzetű cigány gyermekek óvodai neveléséhez
Hajdúböszörmény, 1996.
28. Vargáné Szabó Györgyi: Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában
Debrecen, 1994.
29. Villányi Györgyné: Tanulmányok a kisgyermeknevelésről
OKKER Oktatási Iroda, Budapest, 1996.
30. Waldorf-szellemű személyiségközpontú óvodai nevelés
Sárospatak, 1992.
31. Zilahi Józsefné-Stöckert Károlyné: Óvodai nevelés játékkal, mesével Sopron,
1994.